

DE GILDETROM

42e jaargang afl. 2
Zomer 1995

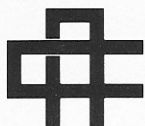
De heer W. Minnaert
Hammerbeek 19
5032 EZ TILBURG

*Nar Harm Swaanen temidden
van enkele medebroeders van het
Sint-Willibrordusgilde Casteren, Best,
augustus 1994.*

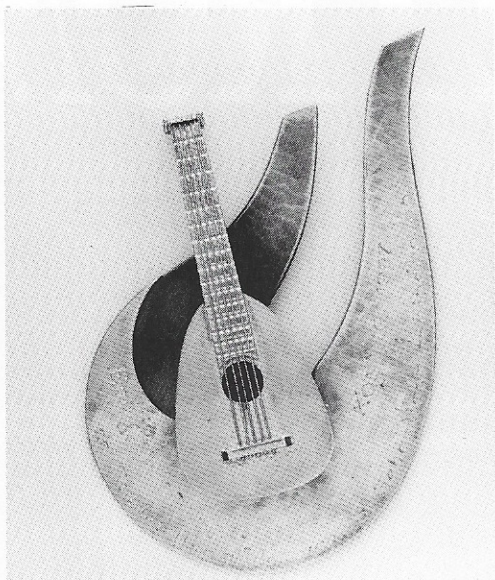
foto: J. v. Bakel, Eindhoven

Nol Coopmans Edelsmid

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a, Tel.: 040 - 418586

WATERS Reeds 60 jaar makers
van vaandels, vendels
en andere gilde-
attributen

Joke Willigers,

Zand 33, 5721 SM Asten (Liessel) 04934-2568

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. 08858 - 3366

Blinkt uit in vakmanschap

HaVeD bedrijfskleding
Merkbaar beter!

b.v. textielfabrieken h. van pijlenbroek - goirle
tel. 013-349003 fax 013-343433

een sterk-staaltje vakmanschap
al meer dan 125 jaar

RESTAURATIE-ATELIER DE TIENDSCHUUR

Reeds jaren ervaring met
archief- en textielconservering

Kapelaan Poellplein 1, 5046 GV Tilburg, telefoon 013 - 368355

van berkel b.v.

loodgieter
installateur

postbus 269, 5050 ag goirle, 013 - 34 24 45

PAULISSEN

GROND- WATER- EN WEGENBOUW

- Voor alle grondwerkzaamheden
- Verhuur moderne graafmachines
- Bronbemaling
- Sloopwerken en puinrecycling
- Zand- en grinthandel
- Tankservice (ook credit-card), car-wash

Nieuwkerksedijk 23, 5050 AB Goirle, 013-348484

VAN DEN BORNE

tentenverhuur

VERHUUR VAN FEESTTENTEN, VLOEREN, PODIA,
GELUIDSINSTALLATIE, VERLICHTING,
TAFELS EN STOELN

Kailakkers 2, 5095 AD Hooge Mierde
Telefoon: 04259-2053 - Telefax: 04259-1374

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift
Over de Noordbrabantse schuttersgilden
uitgave van de Stichting De Gildetrom
ISSN 1380-233X

Hoofredacteur

J.M. Oomen
Kogelsmortel 6
5632 PV Eindhoven
tel. 040-422869

Redacteurs

Eur. Gem. Hist. Schutt.

M.E.M. v.d. Voort
Valklaan 6
5613 EC Eindhoven
tel. 040-438521

Maasland

J.G.M. Goudsmits
Spreeuwenburgerweg 14
5061 PH Oisterwijk
tel. 04242-17353

Noorbr. Federatie

R. Haase
Wapendragerstraat 40
5641 GT Eindhoven
tel. 040-811527

Kempenland

J.A.M. Govers
Beverlaan 11
5581 EE Waalre
tel. 04904-13842

Kwartier van Oirschot

H.C.P. van Hout
De Gaanderij 31
5688 TR Oirschot
tel. 04997-71258

Land van Cuijk

H. Christiaans
Koperwiekstraat 8
5451 XN Mill
tel. 08859-53439

Peeiland

M.H.G. van Horik
Postel 45
5711 ET Someren
tel. 04937-96998

Baronie en Markiezaat

A.G. Boot
Korte Brugstraat 28
4871 XS Etten-Leur
tel. 01608-13270

Administratie

L.G.J. Huijbers
Dr. de la Courtstraat 71
5421 JG Gemert
tel. 04923-61855

Betalingen

Rabobank Gemert
rek.no.: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom
Girorekening van deze
bank: 839132

Voorwaarden

Abonnementsprijs 1995: collectief abonnement
f 13,25; Particulier abonnement f 18,25
Aanmaningskosten f 5,-
Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden
voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet,
tenzij opzegging voor 1 november geschiedt.
Abonnementen kunnen elk moment ingaan.
De redactie houdt zich het recht voor teksten
naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Sluitingsdatum inzenden kopij afl. 3

1 augustus 1995 (verschijnt 22 sept.)

Medewerkers aan dit nummer:

W. v.d. Voort, G. v.d. Paal, R. v.d. Vo, C. v.d. Voort,
J. Katelaan, R. v. Hal, J. Kuypers, J. Maas,
A. Wehmeier.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de stichting De Gildetrom.

Zetwerk en druk: Drukkerij Bek, Veghel.

TER INLEIDING

Twée gildebroeders beschouwen het gildewezen dit keer met een knipoog.

KLEINE DINGEN, DIE HET DOEN.

Als de dagen op hun kortst zijn of als er jubileumfeesten gevierd worden krijgen we de onbedwingbare neiging om terug te blikken, om te herdenken, om stichtende en verheven woorden te wijden aan de tijd die ons wacht. We worden ons bewust van onze sterfelijkheid, denk ik. Zelfs voor de grootste gildebroeder, de stoerste vendelier, de onversaagbaarste tamboer kan morgen de dodenmars klinken. Doe mij nog maar een worstebroodje. Laat de bespiegelingen over hoe het was en nooit meer worden zal over aan pastoor en dominee, aan burgemeester en bedrijfs-directeur. Natuurlijk moeten wij lering trekken uit het verleden. Maar niet om er in te zwelgen, om weemoedig te mijmeren dat het nooit meer helemaal zo mooi wordt. Hebben wij, de gilden van Noord-Brabant, onze eeuwen omspannende, traditierijke annalen kunnen schrijven door steeds maar om te zien? Welnee. Wie voortdurend achterom kijkt, stoot vroeg of laat zijn kop tegen een lantaarnpaal. Ja, eerder vroeg dan laat. Voor ons ligt de geschiedenis van morgen. Het is onze taak die te schrijven, en als het kan in de meest schitterende bewoordingen, maar die moeten dan wel waar zijn.

Daarom hoeven wij nog niet te streven naar een gildeleven dat met de termen "groots en meeslepend" nog maar gebrekkig getekend is. Indachtig het gezegd "Het zijn de kleine dingen die het doen", lijkt het me beter ons daarop te richten.

Als voorbeeld moge daartoe een voorval dienen, tijdens een gildefeest in een Noordbrabants dorp langs de Belgisch-Nederlandse grens. Ook gilden uit het aangrenzende Belgische gebied namen deel aan dit feest. Om veiligheidsredenen vonden de schietwedstrijden met geweer op een afzonderlijk terrein plaats. Dat terrein lag iets zuidelijker en dichter bij de nationale grens. Uiteraard hadden ook deze wedstrijden een internationaal karakter. Guus, lid van een Belgisch gilde, was een van de deelnemers aan het gewoerschieten op de wip. Guus, is een echte Bourgondiër, die van het leven (en alles wat de aarde voortbrengt) geniet. Dat is hem aan te zien, want, ofschoon hij maar klein van stuk is, brengt hij toch meer dan honderd kilo op de weegschaal. Het was daarom niet verwonderlijk, dat zijn buik hem tijdens het schieten een beetje in de weg zat. Deze drukte zelfs tegen de staander van de oplegpaal. Zijn omvangrijke achterwerk stond duidelijk waarneembaar voor iedereen behoorlijk "uit het lood". Een landgenoot van Guus, zeer waarschijnlijk een medegildebroeder van zijn gilde, kwam voorbij. Hij overzag de situatie en kon daarover niet zwijgen. En riep: "Guus, oec achterwerk is al weer terug in het vaderland!" Dat zijn nou van die kleine dingen, die 't m doen.

H. v.d. Heuvel
L. Huijbers ■

Enkele mededelingen

Een blad vóór de gilden is alleen te bereiken, als veel, liever alle gildebroeders het blad lezen en daarvoor een abonnement nemen. Een grote oplage verlaagt de vaste kosten per exemplaar. Dan kan voor hetzelfde geld méér worden gedaan. Een mooi voorbeeld van betrokkenheid gaf onlangs het Sint-Jorisgilde in Stratum. Met de organisatie van de federatiewedstrijden trommen, bazuinblazen en vendelen legde men eer in. Ook de exploitatie kon dat predikaat dragen. Ruimhartig stelde de overheid van het gilde f 522,- beschikbaar om de financiële draagkracht van De Gildetrom te vergroten. Het geld zal een goede bestemming krijgen. Het drukken van de index van de jaren tot en met 1992 is nog steeds vanwege de hoge kosten uitgesteld. De uitgave hiervan komt dichterbij.

Dank aan het Sint-Jorisgilde Stratum.

De gildetrom verneemt dat er grote belangstelling zou bestaan voor uitverkochte oude nummers. Graag wordt herdruk (op een of andere manier) in overweging genomen bij voldoende afname. Gelieve ons schriftelijk van uw wensen op de hoogte te stellen, per oktober veranderen de telefoonnummers. Ook die van de adverteerders. Onze verontschuldiging aan de firma Calis-Modes. We vergaten hun nieuwe telefoonnummer te vermelden. Bij deze: Calis-Modes (vanaf 10 oktober): 013-5041773.

BEPERKING BODEM-BELASTING DOOR LODEN KOGELS

Voortgangsmelding

Afsluitende vergadering begeleidingsgroep

Op 18 mei vond in het imposante gebouw van het ministerie van VROM te 's Gravenhage de elfde - tevens afsluitende - vergadering plaats van de begeleidingsgroep die de afgelopen twee jaar intensief bezig is geweest om te komen tot een regelgeving die de verontreiniging van de bodem door lood afkomstig van kogels afdoende inperkt, zonder te veel afbreuk te doen aan het schietgenot bij de traditionele methode van schieten van de gilden en schutterijen.

De begeleidingsgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de Federatie van Gelderse Schuttersgilden, de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, het ministerie van VROM, het ministerie van defensie, de regionale inspecties volksgezondheid en milieuhygiëne, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het onderzoeksinstituut TNO te Delft. In de persoon van de heer Alex Leget van TNO hebben de gilden een warm pleitbezorger gevonden die het mogelijke deed om voor de gilden het onderste uit de ministeriële kan te halen.

Het overleg, de discussies en de praktijkproeven hebben dan uiteindelijk geresulteerd in een "Circulaire van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aan de colleges van burgemeester en wethouders, de besturen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de colleges van gedeputeerde staten en de dagelijkse besturen van de waterkwaliteit behorende waterschappen (door tussenkomst van de Unie van Waterschappen) in de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, betreffende de loodbelasting van de bodem bij het traditioneel schieten in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg".

Deze overeenkomst bevat, met betrekking tot het Brabants schieten, in eerste instantie de technische aspecten die moeten leiden tot maatregelen ter inperking van de looddepositie. Deze milieu-maatregelen blijken gunstige invloed te hebben op de schootsvelden en de onveilige zones, zodat tevens herziene veiligheidsmaatregelen zijn opgenomen. Ook zijn diverse voorschriften zoals vermeld in het "Handboek milieuvergunningen" aangepast aan de laatste inzichten.

Ook voor het Gelders en Limburgs schieten zijn maatregelen voorzien die, gezien de verschillende schietmethoden, afwijken van die voor het Brabants schieten. In Gelderland wordt merendeels al met kogelvangers geschoten en voor het Limburgs schieten op de hark zijn de opties beschikbaar van het "rapen" met behulp van metaaldetectoren en het gebruik van nieuw ontwikkelde kogelvangers met "dyneemadoek" als stopmedium. Per 1 januari 1998 dienen alle bestaande schietterreinen te voldoen aan het gestelde in de circulaire; nieuw in te richten schietterreinen dienen meteen hier aan te voldoen. In een kort woord dankte onze federatievoorzitter aan het slot van de vergadering allen voor de samenwerking die uiteindelijk tot dit resultaat heeft geleid.

Overhandiging convenant

Een exemplaar van de circulaire, die overigens nog de ministeriële goedkeuring moet krijgen, werd in de binnentuin van het ministerie met een kort woord van de federatievoorzitter E. van Bouwdijk Bastiaanse overhandigd aan de minister van VROM mevrouw De Boer. Zij zegde toe het te bestuderen en na formele bekrachtiging als circulaire aan de gemeenten ter kennis te brengen. Ze was verheugd dat in een breed draagvlak men tot overeenstemming was gekomen, hetgeen tot uitdrukking is gekomen in deze eindrapportage. Van deze sobere plechtigheid, waarbij de gildendeputaties in tenue waren, werden foto's gemaakt ten behoeve van het pers-

bulletin van het ministerie en voor dagbladen in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg.

Met een ministeriële borrel werd de overlegfase afgesloten, waarvan twee jaar geleden niet werd gedacht dat die zo positief zou uitvallen.

Terugblik

Bij de aankondiging van het milieubeleidsplan van de regering en de consequenties hieruit voor jagers, vissers, en schutters, ontstond zo'n drie jaar geleden heftige beroering in deze gelederen. Het voortbestaan van het traditioneel schieten bij de schutterijen en gilden stond op het spel. Pogingen om via diverse politieke kanalen voor overleg door te dringen tot de betrokken ministeries hadden aanvankelijk geen succes. Het starre standpunt was: kogelvangers of een verbod om te schieten. Hiermede duidelijk aantonend dat er geen flauw idee was, wat het traditioneel Brabants schieten inhoudt. Uiteindelijk werd op 12 maart 1993 het mysteriële deurtje op een kier gezet met een schrijven van het ministerie, waarin melding werd gemaakt van een opdracht aan de commissaris der Koningin om maatregelen te nemen tegen de loodvervuiling door schutterijen en gilden met de uitnodiging om te komen tot een "laatste" overleg tussen vertegenwoordigers van de schutterijen en gilden over de toepassing van afdoende maatregelen zoals kogelvangers. En dat terwijl er nooit van enig overleg sprake was geweest.

Hoe dan ook, de schutterijen en gilden grepen dankbaar deze gelegenheid aan en door deze vertegenwoordigers met grote (gezags) schoenmaat werd de voet tussen de ministeriële deur gezet.

Het bleef niet bij deze optimistisch ingeschatte "laatste" bespreking; een tiental bijeenkomsten en diverse praktijkproeven in weer en wind volgden. Ook werden bezoeken gebracht aan gildefeesten en schuttersfeesten, zodat "Den Haag" doordrongen werd van de waarde van het schietelement der gilden en schutterijen. Aanvankelijk was er argwaan bij alle partijen, maar gaandeweg werden de contacten begripvol en groeide de samenwerking. De voet kon tussen de deur weggehaald worden en die stond voortaan gastvrij wijd open. Via creatieve vondsten uit eigen gildegelieden werd het ricochetvangprincipe aanvaard door het ministerie, waaruit via de ricochetkoker uiteindelijk de spiraalvanger ontstond. Het starre principe van 100% afvangen van het verschoten lood was hiermede van de baan; het eerste lichtpuntje. En zo werden successievelijk meerdere puntjes gescoord, dan wel veertjes gelaten. Als onpartijdige rots in de branding der strijd was Alex Leget van het ingeschakelde onderzoeksburo TNO voor ons van grote waarde. Met engelengeduld maakte hij concept na concept, waarbij hij onze wensen zeer tactisch wist in te brengen bij de ministeries VROM en Defensie. Ook daar ondervonden wij de volste medewerking van respectievelijk de heren Dorgelo en Köhler.

De spiraalricochetvanger is in de gildekringen reeds gedomineerd en de acceptatie door de schutters stelt tevreden. Het schietgenot wordt er, volgens het merendeel der testende schutters, niet fundamenteel door aangetast.

Tevredenheid?

Is er nu reden om tevreden te zijn over het bereikte resultaat? Dat hangt in eerste instantie af van het antwoord op de vraag of wij als gilden bereid zijn, te accepteren dat lood als zwartelijststof uit het milieu geweerd moet worden. Ondanks de door ons aangevoerde beweringen over loden waterleidingbuizen die altijd gebruikt zijn, de loden kogels uit de Romeinse tijd die nog steeds intact zijn en naar verwachting verwaarloosbaar vervuילend werken, de minimale percentages lood die door de gilden worden verspreid, heeft het ministerie uitdrukkelijk verworpen als zijnde niet relevant in de uitvoering van het milieubeleidsplan. Het "niets hoeven doen aan schietinrichtingen" was hiermede van de baan en in deze zin is er geen reden tot tevredenheid.

Beleidsplan

Echter, de federatieve begeleidingsgroep is van mening dat wij als gilden hoe dan ook moeten meewerken aan vermindering van door ons schieten veroorzaakte looddepositie in het milieu, ook als daarmee het schietgenot wordt verminderd en als dit financiële consequenties heeft door aanschaf van milieukogelvangers. Een belangrijke factor in het Brabants schieten is het historisch en traditioneel aspect, waaraan geen afbreuk mag worden gedaan. Al deze aspecten hebben wij altijd als zwaarwegend mee laten spelen in de onderhandelingen.

De begeleidingsgroep is dan ook van mening dat een compromis is bereikt waarmee (zo het lijkt) naar tevredenheid te werken is. Hopelijk zal dit bij u ook zo overkomen en zult u dit na aanpassing van de schietinrichtingen ook bevestigd zien.

Circulaire in het kort

Enige hoofdpunten uit de circulaire, verkort weergegeven zijn:

- Voor het wipschieten (opgelegd dan wel uit vrije hand) is altijd een ricochetvanger vereist die minimaal 90% van het lood van treffers opvangt. De spiraalricochetvanger is hiervoor uitermate geschikt. Goedgekeurde exemplaren voor opgelegd en vrije hand zijn te koop of kunnen volgens werktekening zelf gemaakt worden. Andere constructies dienen goedkeuring te hebben van het ministerie van defensie.
- Indien het vereiste schootsveld niet aanwezig is, dient voor het wipschieten bovendien een kogelvanger te worden geplaatst. Combinaties van ricochetvanger en kogelvanger zijn eveneens reeds te koop of zelf te vervaardigen volgens tekening. De vereiste kogelvanger kan kleiner (minder zwaar) zijn dan totnutoe vereist.
- Voor het gaaischieten dient een kogelvanger te worden gebruikt; deze kan kleiner (minder zwaar) zijn dan totnutoe vereist.
- Ongeoefende schutters dienen altijd gebruik te maken van een affuit, waardoor niet langs de vanger kan worden geschoten. Geoefende schutters mogen zonder affuit schieten. Schutters die in het bezit zijn van een vuurwapenverlof worden als geoefend aangemerkt.
- Bij het koningschieten op terreinen voor eenmalig gebruik (één maal of minder per jaar) is alleen een kogelvanger vereist als het schootsveld niet voldoet aan de eisen.
- Bij het schieten kaliber .22 mag uitsluitend munitie worden gebruikt waarvan de mondingssnelheid maximaal 330 meter per seconde bedraagt (een dracht van 1 mijl of minder hebben).
- Hulzen dienen zoveel mogelijk verzameld te worden.
- Bij het schieten met zwaar kaliber is altijd een kogelvanger vereist.
- Schietinrichtingen en hun schootsvelden mogen niet in waterwingebieden liggen.
- Voor nieuw in te richten schietinrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden dient een ontheffing bij het provinciaal bestuur te worden verkregen.
- Rond de schutsboom en de schuttersstandplaats is een onveilige zone gedefinieerd waar zich alleen de schutter en baancommandant mogen bevinden.

Syllabus

Het federatiebestuur zal van deze circulaire het voor het Brabants schieten relevante deel als syllabus uitbrengen, eventueel met aanvullende adviezen. Ook de wettelijke inkadering zal zo mogelijk worden aangegeven. Tezijntijd, naar verwachting over enige maanden, kunt u dit boekje via de kringsecretariaten aanvragen.

Implementatieteam

In de overgangsperiode zullen ongetwijfeld bij het implementeren van de wetgeving naar verwachting vragen komen op het gebied van interpretatie en uitvoering, uit uw midden dan wel vanuit de gemeentelijke diensten. Teneinde adequaat hierop te kunnen reageren is uit de huidige begeleidingsgroep een implementatiegroep gevormd, bestaande uit de voorzitter van de schietcommissie (Cor Setz), een vertegenwoordiger van het ministerie van VROM (F. Dorgelo) en een vertegenwoordiger van het ministerie van defensie (F. Köhler).

Tevens zullen er door de kringschietcommissies informatieve bijeenkomsten worden georganiseerd ten behoeve van de gilden en kunt u bij hen altijd terecht voor specifieke vragen.

Namens de begeleidingsgroep moge ik u succes toewensen met de aanpassing van uw schietinrichtingen, tot voortgang van het schietgenot voor ons allen. ■

Rein Haase.

NARREN BIJ DE NOORDBRABANTSE GILDEN

Ze zijn er nog

Vrolijk lachend wordt het pak door zijn moeder nog eens bewonderd. "Ge moet oe kap op doen", wordt hem toegevoegd. Lachen voor de foto hoeft hem niet te vragen, dat doet hij van nature. Ze zijn er nog: de narren bij de Noordbrabantse gilden. Met name in Kring Kwartier van Oirschot hebben ze generatie op generatie met hun gilde opgetrokken. Elke keer werd er iemand gevonden om voor "gek" te lopen. Ze weten het zelf meestal niet, maar ze zetten een traditie voort, die in de middeleeuwen begon. Een wankel gebruik, omdat er nog maar enkele "uitvoerders" van in Noord-Brabant zijn.

Nar bij de middeleeuwse vorstenhuizen

In de middeleeuwen was de nar een belangrijke figuur aan de Europese hoven. Hij kon allerlei functies vervullen. Soms was het een vrolijke ceremoniemeester, dan weer een onbekommerde potsenmaker. Zijn belangrijkste functie ontleende hij aan zijn status. Die maakte hem immuun (onaantastbaar). Hij kon iedereen voor gek zetten, schofferen en tergen zonder dat hem ook maar iets in de weg gelegd werd. Hij mocht ongestraft de alleenheersende machthebbers bekritisieren; hen een spiegel voorhouden. Hij mocht geintjes uithalen op feesten en diners, daarbij de gasten gekscherend bejegend. De hofnar bespote op schertsende manier de overheden.

Marot, kap en bellen

De uitrusting van de nar is in de loop van de eeuwen niet veel veranderd. Hij draagt een aantal typische attributen. Elke rechtgeaarde zot of nar draagt een marot, ook wel zotskolf genoemd. Dat is een stokje met een (half) figuurtje er bovenop. Dat is vaak een gebeeldhouwd zelfportret, maar kan ook een ander symbolisch figuurtje zijn. Op dit stokje duidt het spreekwoord: elke zot heeft zijn marot. Dat wil zeggen: iedereen praat over datgene wat hem het naast aan het hart ligt.

Een nar draagt op het hoofd een nauwsluitende kap, waar een aantal punten vanaf steken. Meestal zijn er dat twee: een links en een rechts. Elke punt is voorzien van een of meerdere rinkelende belletjes. Ook daar is een spreekwoord over ontstaan: "een zot heeft geen bellen van doen". Met andere woorden: Een nar of zot heeft eigenlijk geen bellen nodig, want door al zijn gepraat en druk gedoe laat hij al genoeg van zich horen. De nar heeft meestal een wijdvallend pak: wijde broek en jas.

In ieder geval moest hij opvallen. Daarom zijn dikwijls felle, contrasterende kleuren gebruikt: fel geel, rood en groen. Kap en jas zijn vaak nog versierd door punten met daaraan weer belletjes. Een nar, die zijn streken uithaalt, laat zo klinkend en rinkelend van zich horen. In Noord-Brabant zien we narren meestal in dunne glanzende pakken, zodat hun verschijning nog meer opvalt.

Zotten spreken de waarheid

Kinderen hebben geen remmingen en kunnen pijnlijk oprecht en eerlijk zijn. Terughoudendheid is ook zotten vreemd. Ook zij flappen er alles uit, wat hen voor de mond komt. Zij mochten dat ongestraft doen. Maar toch werd het vaak als een slechte eigenschap beschouwd. Te veel praten werd en wordt in de maatschappij als domheid uitgelegd. Wie kent niet het gezegde: Spreken is zilver, zwijgen is goud.

Eeuwenlang hebben onze schuttersgilden narren gekend.

In de streek tussen Tilburg en Oirschot is het altijd een traditioneel onderdeel van het gildewezen gebleven. Op het landjuweel van de gewerschutters in Antwerpen (1539) liep voor het colveniersgilde van Bergen op Zoom al een nar. Hij werd gevolgd door elf stadsspeellieden. De zot van het Bossche Colveniersgilde werd op dat landjuweel door het publiek lastig gevallen en zelfs bestolen. (1)

Noordbrabantse gildenar

Eeuwenlang volgden narren elkaar op. J.A. Jolles (1933) schrijft: "En verder, van 't potsierlijke dat den toeschouwers tot vermaak moest strekken, den ernst voor 't volk onderbreken met een kluchtig woord of gebaar: de nar. Die tevens eenige eer bewijst wanneer hij voormannen en voornaamste persoonlijkheden de schoenen poetst, waarvoor 't genadige slachtoffer gewend is hem een geldstuk in de houten nap te werpen". (2)

De echte functie van de nar wordt vaak niet begrepen, noch door het publiek, noch door de narren zelf. Laatst klom een nar brutaal de kiosk op, vanwaar een stel burgemeesters, wethouders, geldschietters en genodigden het gildevolk gadesloegen. De omroeper voegde hem publiekelijk toe: "Narren kunnen op het plein blijven!" Maar een nar moet even de wereld op zijn kop kunnen zetten: Wie is hier nou echt belangrijk? Door zijn vermomming en streken kan een nar mensen, die zich uiterst voornaam wanen, in verlegenheid brengen. Een goede nar voert telkens een kort toneelstukje op. Zijn rol kent hij. Maar zijn niets vermoedende tegenspeler raakt even uit balans.

Wat te zeggen? Wat te doen? Uiteindelijk wint de nar.

Niemand kan op tegen zijn overval tactiek. En als het goed is, hebben ze samen plezier. Plezier om het spel.

Die omroeper had het niet begrepen!

Wie hebben wil den helen al

In 1983 liep de nar van het Sint-Barbaragilde Oirschot snoepjes uitdelend langs het publiek. De meest hebbelijke types gaf hij een verpakt snoepje. Wanneer de niets vermoedende slachtoffers op het punt stonden het snoepgoed in de mond te steken, lazen ze op het verpakkingspapiertje: "Wie hebben wil den helen al, die enkel stront ontvangen zal". Dan pas ontdekte hij of zij een harde konijnekeutel in de hand te hebben. Mannen lieten deze zo onopvallend mogelijk beschaamd vallen. Dames deden dat vergezeld gaan van een gillette. Natuurlijk is het een kwestie van smaak hoever een nar kan gaan in het te grazen nemen van zijn publiek.

Schoenen poetsen

We laten Jolles weer even aan het woord (1933). Over de nar van het Sint-Sebastiaansgilde Diessen schrijft hij: "In den optocht loopt een nar mee, die tot taak heeft, de mensen met allerhand dwaasheden en grappen te vermaken en in de goede stemming te brengen, ook omdat het hem wat inbrengt wanneer hij, na hunne schoenen gepoetst te hebben de houten nap ophoudt.

Eertijds ging de nar bij dit gilde gekleed in een narrenpak, van aangeezette roode, witte en blauwe driehoeken: grove stof, Hooge muts uit verschillende lappen samengenaaid, slap als eene slaapmuts, met kwast. Dit pak schijnt vrij oud te wezen" (3). Het poetsen van de schoenen is een typische bezigheid van de narren in de streek tussen en ten zuiden van Tilburg en Oirschot.

Zoals gezegd: de narren begrijpen soms hun eigen functie niet. Het ophalen van geld door schoenen poetsen is dan het doel geworden. Daarmee wordt het wezen van de traditie geweld aangedaan. Terwijl de nar zich juist door zijn gekscherend gedoe "boven" het publiek zou moeten verheffen, verlaagt hij zich dan tot bedelaar.

Want waarom poetst hij eigenlijk? De nar hoort bij de hofhouding van de koning. Men mag de koning niet met ongepoetste schoenen tegemoet treden. Daar zorgt de koninklijke nar voor. Voor de komst van de koning poetst hij alvast de schoenen van de onderdanen. Hij is de landhanger van de koning en voor zijn grappen, grollen, zijn schoenpoetsen en zijn vrolijk optreden ontvangt hij van het publiek naar verhouding een beloning; niet een aalmoes.

De nar van het Sint-Barbaragilde Oirschot gaf in 1983 aan elke gulle gever een vaantje met de tekst: "Zeer hooggeacht publiek! Geen van de gulle gaven die u in mijn nap zult werpen worden gebruikt voor spijzing of lafenis van mijzelf of van mijn koning. Al de gelden worden gebruikt voor goede doelen, ten profijte van heel de samenleving; zoals 1983 feestmiddag met gehandicapten uit de regio; 1984 Oirschotse ziekendag". Was getekend: "Nar".

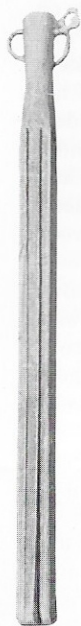
Een goeie nar voert een spel op, waar hij het publiek bij betreft. Het doet de gilde en het gildewezen geen goed als hij zijn taak verenigt tot kollekteren.

Wildemannen (narren) van schutterij De Eendracht uit Duiven (GLD) zonder kap.

**U BENT AL ABONNEE
NU DIE ANDERE 4000
GILDEBROEDERS NOG**

Bijzondere narrestok

Het Sint-Jorisgilde Diessen bewaart een uniek attribuut: een narrestok. Het is géén zotsstok met een gesneden figuurtje, maar een rechthoekig balkje met op het uiteinde een rond handvat. Van bovenaf tot aan het handvat is de balk tweemaal ingezaagd. Heen en weer bewegend ontstaat er een kleppergeluid. Toen dit gilde nog een nar had, sloeg hij er de toeschouwers publiekelijk mee. Hij herstelde symbolisch de orde en dwong iedereen respect af voor koning en gilde. Ook hield hij zo de gildebroeders in het gareel.

Dit alles sluit nauw aan bij de wildemannen, die enkele schuttersgilden in Gelderland kennen. Om de openbare orde te handhaven dragen die geen klepperstok maar een zweep. Zo hangen beide wildemannen van de schutterij Onderling Genoegen uit Duiven hun zweep om de nek of dragen hem losjes in de hand, terwijl ze het publiek vrolijk groeten. Hun gezichten zijn helemaal geschminkt, nog onherkenbaarder dan hun Noordbrabantse collega's. Ze voeren in nog grotere anonimiteit hun streken uit.

Narrestok van het Sint-Jorisgilde Diessen; vroeger gebruikt door de nar om "de orde te handhaven"

Pritschen-meister

Dezelfde taak van grappenmaker had de pritschen-meister bij de Duitse en Zwitserse schuttersgilden. Daarnaast was hij er verantwoordelijk voor de goede gang van zaken bij de schietwedstrijden. Soms verzorgde hij ook de puntentelling bij het schieten. (4)

Maar het merkwaardigst van al is, dat ook hij vaak een klepperstok droeg van hetzelfde type als van het Diessense Sint-Jorisgilde. Ook de pritschen-meister joeg er het publiek mee achterna. Er zijn zelfs semi-beroeps pritschen-meesters geweest. Zij werden ingehuurd om alle ceremoniën rondom het schieten correct te laten verlopen.

Geen manier om prijzen te behalen

Vroeger waren de narren volwassen mannen. Volgens informatie had de nar van het Sint-Jorisgilde Diessen ook het rondzeggen tot taak. Een borrel zo hier en daar stond daar tegenover. Hij handhaafde de orde bij de schietwedstrijden en het rondtrekken.

Duitse Pritschenmeister met stok waarmee hij overtreders afstraft, houtsnede, 1603.

Tot voor kort waren het jongens vanaf zo'n jaar of vijftien, die voor "zot liepen". De laatste tijd zien we jonge kinderen, die als narretje verkleed worden en schoenen poetsend rondgaan. Om meerdere redenen is dit ongepast. Men zou toch moeten proberen deze traditionele taak te handhaven op het niveau, de manier en met de achtergrond, zoals deze bedoeld is! Als gilden niet goed omgaan met hun gebruiken en tradities wordt het folklore zonder inhoud. Gildenarren zijn dan geen traditie meer, maar spelen een verloren gegane traditie na.

Gilden moeten uitkijken naar slimme, eigenzinnige jongelui, die deze taak aan kunnen. Die moeten weten hoe belangrijk ze zijn en hoe uniek hun inspanningen. Hun kleding en uitmonstering moeten soms eens kritisch bekeken worden. Weerhoudt dat er sommigen van om nar te worden? Enkele stijlvolle aanpassingen kunnen veel verbeteren.

Er is ook een taak weggelegd voor juryleden: Niet alleen letten op het uiterlijk. Er zou vooral tijdens de optocht gelet moeten worden op de uitvoering van de wezenlijke gebruiken.

Bedankt voor de moeite

Narren, gekken en zotten van de Noordbrabantse gilden, were die. Vermaak ons met jullie flauwekul. Probeer jullie oude taak met alle inzet en inzicht te vervullen. Bedankt voor jullie moed en moeite. Geweldig dat jullie ons een paar dagen per jaar voor gek willen zetten en zelf voor gek durven lopen (5).

J.M. Oomen.

1. Autenboer E. van, Het enige en ook onvoltooide landjuweel der Kolveniers (1527-1539-1560) in: Liber Amicorum Prof. Dr. Jozef van Haver, Brussel, 1991.
2. Jolles J.A., De Schuttersgilden en Schutterijen van Noord-Brabant, Den Bosch, 1933, dl. I, blz. 17.
3. Jolles J.A. a.w.dl. I, blz. 100.
4. NN, Wir Schützen, 1961, blz. 209-217.
5. Vandenbroeck P., Beeld van de andere, vertoog over het zelf Over wilden en narren, boeren en bedelaars, Antwerpen, 1987, blz. 40-62 en verdere litt.: blz. 194-197.

WAARDEBEGRIPPEN

Het is gebleken dat gilden bij het verzekeren van hun eigendommen moeite hebben met het vaststellen van de verzekerde waarden. De te verzekeren voorwerpen zijn heel verschillend: koningszilver, koningsvogel, prijzensilver, trom, vaandel, vendel, kleding en allerlei andere attributen. De vaststelling van de waarden ten behoeve van een verzekering is dan ook niet eenvoudig. Belangrijk zijn de begrippen nieuwwaarde, vervangingswaarde, dagwaarde, inventaris.

Nieuwwaarde

Onder nieuwwaarde wordt verstaan het bedrag dat nodig zou zijn als nieuwe voorwerpen van dezelfde soort en kwaliteit verkregen moeten worden. Als waardebasis geldt de waarde onmiddellijk voor de gebeurtenis, tenzij in de polis de waarde genoemd wordt. Bijvoorbeeld na taxatie. Stel dat een gilde een oud of nieuw schild heeft en heeft dit verzekerd tegen nieuwwaarde. Het gaat dan om de waarde van dat schild als het opnieuw gemaakt zou moeten worden.

Een zilversmid kan daarvoor de onkosten schatten. De waarde kan ook door een onafhankelijke taxateur worden bepaald. Die waarde kan op de polis vermeld worden. Wanneer dit schild verloren gaat, moet het vervangen worden. Het gilde krijgt van de verzekering toestemming om een nieuw schild te laten maken, voor de waarde op de polis vermeld.

Vervangingswaarde

Dat is het bedrag dat nodig is om een naar soort, kwaliteit, staat en ouderdom gelijkwaardig voorwerp te verkrijgen. Bij gewone zaken geldt als waardebasis de vervangingswaarde.

Bij kunst, antiek en verzamelingen geldt dan echter de waarde, welke men daaraan uit hoofde van hun zeldzaamheid pleegt toe te kennen.

Een gilde heeft bijvoorbeeld een koningsvogel uit de zestiende eeuw en wil deze verzekeren tegen vervangingswaarde. De waarde van de koningsvogel moet worden vastgesteld door een beëdigd taxateur. De taxatie vindt plaats aan de hand van het originele voorwerp. De taxatie wordt voorzien van een gedetailleerde beschrijving, foto of tekening. De taxatie wordt onderdeel van de verzekeringsovereenkomst en moet elke drie jaar worden herzien.

De kosten van de taxatie zijn voor het gilde dat verzekerd wil worden. Wanneer de koningsvogel op een of andere manier bijvoorbeeld door brand of diefstal verloren gaat, keert de verzekering het taxatiebedrag uit.

Dagwaarde

Daaronder wordt verstaan de nieuwwaarde onder aftrek van een bedrag wegens waardevermindering door veroudering of slijtage ontstaan.

Als een gilde een eigen onderkomen heeft, zal het doorgaans de inventaris (tafels, stoelen, asbakken, kopjes, etc.) willen verzekeren. Bij brand of diefstal wordt aan deze zaken de dagwaarde toegekend. Dat wil zeggen dat de waarde uitgekeerd wordt op het moment van de gebeurtenis. Een tafel met een nieuwwaarde van vijfhonderd gulden is bij diefstal in 1995 minder waard. Die dagwaarde krijgt men uitgekeerd, dus minder dan vijfhonderd gulden. Aan een en ander is een aantal voorwaarden verbonden. Deze noemen zou hier te ver voeren.

EREBOGEN TREKKEN VEEL BEKIJKS

Op kermismaandag 28 augustus schiet het Sint-Hubertusgilde Liessel haar 167ste koning bij de schutsboom aan de Oude Molenweg in Liessel. Bij goed weer komen vaak honderden dorpsgenoten naar dit traditionele gebeuren kijken en de schutters aanmoedigen. Met Sint Jan, op zaterdag

24 juni, wordt er eerst nog geschoten voor de 23ste erekoning(in) van het gilde. Vanaf Sint Jan tot aan kermismaandag heeft Liessel geen gilde. Alleen de hoofdmans en de oude- en jonge deken bestaan dan nog. Wel worden alle officiële gildegebeurtenissen zoals de kringgildedag of andere toegezegde gildefeesten afgewerkt. Kermismaandag is het zover. Om tien uur 's ochtends verzamelen de gildebroeders zich in burger bij het gildehuis. Vandaar vertrekt men zonder gildekledij naar de schutsboom. Slechts een trom, het gildevaandel en het koningsvest gaan mee. Bij de schutsboom leest de hoofdmans de verplichtingen van de nieuwe koning voor. Daarna begint de strijd.

Als de nieuwe koning bekend is, gaat men, met de nieuwe koning voorop, richting gildehuis. Daar vindt de handenwas-sing plaats en moet de nieuwe koning een zilverstuk offeren. Onder grote publieke belangstelling worden vervolgens verschillende attributen verpacht. Om zes uur 's avonds volgt de receptie voor de nieuwe koning.

Ereboog uit 1983 van buurtschap de Leensel. Deze boog stond over de doorgaande weg Liessel-Asten. Hier moest terdege rekening worden gehouden met de hoogte en breedte van de boog, vanwege het doorgaand verkeer. Deze boog haalde toen de ereprijs.

De kermis duurt een dag langer; nodig om aan alle erebogen een bezoek te kunnen brengen. Vroeger kon men alle erebogen in een dag bezoeken. Op de extra kermisdag werd dan een bezoek gebracht aan de café's. Door de uitbreidingen in Liessel van de laatste jaren zijn er steeds meer wijken en buurten bijgekomen. Elke keer worden er voor het koningschieten meer erebogen geplaatst. In 1971 stonden er dertien erebogen, in 1975 waren het er al negentien, in 1979 twintig, in 1987 achtentwintig en in 1991 tweeëndertig. Bij alle erebogen krijgen de gildebroeders iets aangeboden. Dat varieert van koffie met een broodje tot een kop soep of brood met "zult". Maar ook het gerstenat ontbreekt niet. Voor het maken van de ereboog komt de jeugd van de buurtschappen ongeveer drie weken voor het koningschieten bij elkaar voor een eerste bespreking. De dames maken de papieren bloemen, waar ze vele avonden mee bezig zijn. Het "mansvolk" maakt de boog. De boog bestaat uit een houten geraamte omspannen met gaas en aangekleed met dennetakken, heide of coniferengroen. Vroeger lag het materiaal enkele dagen ergens klaar en moest men de boog op dinsdagmorgen nog opbouwen en afwerken. Tegenwoordig plaatst men de boog al voor de kermis. Op dinsdagmorgen wordt hij met papieren bloemen afgewerkt. Vier jaar geleden stond er voor het eerst een boog die gemaakt was van beschilderd plaatwerk. Ongeveer een maand na de kermis worden alle buurtschappen en wijken die een ereboog plaatsten aangeschreven voor het "Bogenbal". Tijdens dit bal vindt de prijsuitreiking van de mooiste erebogen plaats. Dit bal duurt tot in de kleine uurtjes en vormt een grandioos slot van het traditionele koningschieten om de vier jaar. U kunt daarvoor in de week na de laatste zondag van augustus in Liessel terecht. Uit de wijde omtrek komt men naar het Peeldorp om fietsend de erebogen te bekijken. Men moet dan minstens 20 kilometer afleggen om alle erebogen te kunnen zien.

L. Welten.

Ereboog uit 1931 van buurtschap 't Loon met buurtbewoners.

E.G.S.-NIEUWS

Tijdens een vergadering van de Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden, werd de wens geuit om een "geestelijk leidsman" in de E.G.S. op te nemen. Dit zou een man van hoog niveau dienen te zijn. In de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden werd gedacht aan Monseigneur Dr. M. Muskens vanwege zijn grote betrokkenheid bij het gildewezen. Hij is heer van de O.L. Vrouweschuts Elshout. Hij was de grote organisator in Rome bij gelegenheid van het bezoek van duizenden gildebroeders in het Willibrordjaar. Alleen door zijn werk is het een groot succes geworden. Aan afgevaardigden in de E.G.S. (deelnemend van de Gelderse en Limburgse Schuttersfederatie) werd voorgesteld gezamenlijk Dr. Muskens voor de gedachte functie voor te dragen; als deze tenminste bereid zou zijn die te aanvaarden. Genoemde organisaties gingen terstond met het voorstel akkoord. De opper-deken van de N.B.F.S. arrangeerde in overleg met Mgr. Dr. Muskens een bijeenkomst op vrijdag 21 april in het bisschopshuis in Breda. Het was nog vroeg in de morgen, om negen uur, toen Monseigneur Muskens de deelnemers aan de bespreking hartelijk begroette. Dit waren de president van de E.G.S. Graaf J. t'Kint de Roodenbeeke, de voorzitter van de N.B.F.S. Eug. van Bouwdijk Bastiaanse, en opper-deken Math. van der Voort. Nadat aan de bisschop was uiteengezet wat de E.G.S. is en betekent, vroeg de president aan de bisschop of hij met de E.G.S. een binding zou willen aangaan. De bisschop verklaarde zich spontaan bereid als geestelijk leidsman van de E.G.S. te willen fungeren. De datum van het Europees Koningschieten in Haaksbergen noteerde hij meteen in zijn agenda en hij nodigde de E.G.S. uit om in het heilig jaar 2000 met de schutsbroeders uit geheel Europa naar Rome te trekken. Hij wil zich gaarne voor een goede organisatie en begeleiding inzetten. De titel van Mgr. Muskens in de E.G.S. zal nog nader worden vastgesteld.

FEDERATIE-NIEUWS

Samenvallende data van gildefeesten.

Bij deze doen wij nogmaals het dringend verzoek aan de gilden die een gildefeest willen organiseren om de datum vast te stellen in overleg met hun kringsecretaris. Hij heeft een geactualiseerde kalender van gildefeesten in de federatie. Hoewel het federatiebestuur zich terdege realiseert dat bij het vaststellen van de datum plaatselijke factoren zwaar wegen, doet het toch een beroep op deze gilden, samenvallen van gildefeesten te voorkomen.

Mutatie in federatiecommissie trommen en bazuinblazen.

Frits van Beek heeft de voorzittersfunctie na ruim dertien jaar neergelegd. Als afsluiting van zijn gedegen voorzitterschap is de herziening van het trom- en blaasreglement tot stand gekomen. In de vergadering van de commissie op 10 maart laatstleden is hij benoemd tot ere-lid van deze commissie zodat hij als adviseur zijn licht van ervaring nog kan doen schijnen. Op voordracht van de commissie heeft het federatiebestuur Sjeng Gubbels benoemd tot zijn opvolger. Het secretariaat, dat door Sjeng werd behartigd is, eveneens bij federatiebesluit, overgenomen door Wim Driessen, secretaris van de kringcommissie Peelland.

Professionele juryleden trommen bazuinblazen.

In deze disciplines is het blijkbaar noodzakelijk om juryleden aan te trekken uit de "professionele sector" van fanfares en drumbands. Het wordt steeds moeilijker om uit gilde-

gelederen juryleden te betrekken die voldoende niveau hebben om de vaak zeer goede gildetamboers op gildefeesten deskundig te beoordelen. Aan het inhuren van "professionele" juryleden is een prijskaartje gekoppeld dat duidelijk de federatieve richtlijnen inzake vergoeding van juryleden overstijgt. Dit baart het federatiebestuur zorgen. De federatiesecretaris Rein Haase zal met de federatiecommissie hierover in overleg treden, teneinde via kwantificering van het probleem tot aanbevelingen te komen. In dit verband wordt het mogelijk raadzaam geacht om een opleiding tot gildebroeder-juryleden op te starten. ■

NIEUWS UIT DE KRINGEN.

Kwartier van Oirschot

Standaardrijder stopt na 35 jaar

Op 12 juni 1995 zal Karel van der Looy na 35 jaar trouwe dienst zijn functie als standaardrijder neerleggen. Met een onbegrensde inzet en trouw heeft hij 35 jaar lang de weg voor zijn Sint-Jorisgilde Oirschot vrijgemaakt. Na een korte inleerperiode trad hij in 1961 voor het eerst in het openbaar bij een priesterinwijding op. Het was niet altijd even gemakkelijk.

Karel v.d. Looy

Karel weet zich nog goed te herinneren dat hij tegen de wind en harde regen in naar een gildefeest in Moergestel moest. Zijn paard zag het bij de heenreis al niet meer zitten en Karel begon op zijn thuisreis ook aan zijn roeping te twijfelen. Door en door nat, onderkoeld en zonder de kans te hebben gehad een pilsje te pakken, zou menig gildebroeder in twijfel gebracht zijn. Maar Karel ging door, zoals hij altijd doorging. Bij een gildefeest in Eindhoven moest hij met de hulp van de plaatselijke politie zijn paard in de binnenstad vangen. Op menig gildefeest moest hij halsbrekende toeren verrichten om zijn paard in bedwang te houden. Hij moest en zou standaardrijden en de hoofdman moest hem, om ongelukken te voorkomen, tot andere gedachten brengen. De laatste jaren kwam het niet zelden voor dat hij daags na zijn optreden geen voet meer kon lopen, wegens rugpijn, maar Karel was en bleef standaardrijder. Vaak stond hij alleen. Hij moest voor zijn paard zorgen, terwijl zijn mede-gildebroeders gezellig een glaasje, of twee, dronken. Op 12 juni neemt hij met pijn in het hart afscheid van zijn functie. Als laatste daad heeft hij een relatief jonge opvolger gevonden. Karel zal ongetwijfeld nog vaak in de buurt van het toernooiveld te vinden zijn.

Sint Jozef Vessem.

Op 18 maart 1995 (de patroonsdag van dit nog jonge gilde uit Vessem) werd het nieuwe gildevaandel door pastoor Kerssemakers tijdens een plechtige H. Mis gewijd. Het vaandel is

door een van de gildeleden ontworpen. Pastoor en hoofdman spraken de hoop uit dat het vaandel kleur mag brengen voor het gilde.

Nieuwe vaandel wordt ingewijd.

Een nieuw gildevaandel

Op 4 februari trok Broederschap van Onser Liever Vrouwe Oirschot tegen half tien naar de kerk voor de traditionele H. Mis ter viering van Maria Lichtmis. Tijdens de plechtige viering werd het nieuwe gildevaandel afgerold door de schenkers, gildebroeder Louis Schellekens en beschermvrouw mevrouw Mertens-Slingerland. Het vaandel werd ontvangen met bazuingeschal en spontaan applaus. Pastoor Klomp zegende het vaandel, waarna het door de schenkers met een bijbehorende oorkonde aan het gilde werd overgedragen. Hoofdman Smetsers nam het met dank in ontvangst en reikte het over aan vaandrig Rutten, die toezegde het met zorg te zullen dragen. Daarna werd met het nieuwe vaandel de gebruikelijke eed van trouw aan de kerkelijke overheid afgelegd. In tegenstelling tot de vorige gildevaandels, die geveerd zijn, is dit vaandel geheel uit natuurzijde door Joke Willigers uit Liessel met de hand geborduurd. Het vaandel is wit met een blauwe omlijsting met in het midden de afbeelding van Maria als Immaculata, ontleend aan de Openbaring van Johannes. Maria staat met de maan aan haar voeten en daaronder het uitspansel. Rond de schijf van de maan kronkelt de overwonnen draak in de vorm van een slang. Boven haar hoofd is een duif afgebeeld als symbool van de Heilige Geest. De stralenkrans (mandorla) achter Maria stelt de zon voor. Het kind dat door Maria op de linkerarm wordt gedragen heeft een staf in de handen. Deze immaculata is de oudste afbeelding van Maria. Aan de bovenzijde wordt de patroonsuitbeelding geflankeerd door de wapens van Noord-Brabant en Oirschot. Het gilde heeft hiermede een kostbare aanwinst gekregen, waar het trots op mag zijn.

Tijdens het avondfeest werden twee gildeleden, Jo Willems-Aarts en Cor Smetsers, in het zonnetje gezet, vanwege hun 25-jarig lidmaatschap. Beiden ontvingen uit handen van hoofdman Smetsers de draagspeld van het gilde en van beschermheer en vrouw een zilveren herdenkingsbeker. Verder ontving Cor Smetsers uit handen van kringvoorzitter Schreuder een kringonderscheiding, wegens zijn vele verdiensten voor de tromcommissie.

Nieuwe vaandel in volle glorie.

Rad van Sint Catrien

Met een doolhof van planken en bruggetjes, noodmaatregelen vanwege de hoge waterstand, werden op 2 en 9 april voor de zestiende keer de schietwedstrijden gehouden om het rad van Sint Catrien bij het Sint-Catharinagilde in Moergestel. Na de titatenstrijd van de 157 dames en heren schutters uit de regio was het bij toeval dat de eerst ingeschrevene de eindoverwinnaar werd, namelijk Piet Schellekens van de Broederschap van Onser Liever Vrouwe uit Oirschot. Onder luid applaus werden de prijzen door de hoofdman uitgereikt met de wens alle deelnemers op 14 en 21 april 1996 opnieuw te mogen begroeten.

Kempenland

Voettocht te grote opgave voor gildebroeders

De jaarlijkse bedevaart van het Sint-Catharinagilde tot Blorthem en Gestel naar Meerveldhoven is niet meer. In 1985 hadden de gildebroeders de oude traditie weer in ere hersteld. De jaarlijkse bedevaart vanuit Eindhoven naar Onze Lieve Vrouwe ter Eik in Meerveldhoven op de laatste woensdag van de meimaand. Deze bedetocht mocht zich in de eerste jaren steeds verheugen in een grote belangstelling en een groeiend aantal deelnemers. Maar ook gildebroeders worden ouder en zo is de voettocht een te grote opgave voor de oude gildebroeders geworden. Maar niet alleen voor hen, ook het aantal deelnemers (buiten de gildebroeders) is aanzienlijk teruggelopen doordat de meeste deelnemers zich op eigen gelegenheid (per fiets of auto) naar Meerveldhoven begeven. Hierdoor kan helaas de oude traditie van de voettocht niet meer voortgezet worden. Om de traditie niet helemaal verloren te laten gaan is de misviering in de bedevaartskerk te Meerveldhoven wel gehandhaafd en is dit jaar op 18 mei gehouden.

Zestig jaar Broederschap.

De voorbereidingen voor deze jubileumviering zijn bijna afgerond. Alle gilden binnen de kring hebben inmiddels hun uitnodiging ontvangen en vele hebben positief gereageerd. Binnenkort gaan de uitnodigingen uit voor de speciale gasten en voor de receptie. Bovendien zullen alle inschrijvers medio augustus nog een herinnering ontvangen met agenda en nadere informatie. Als sprekers hebben definitief hun medewerking toegezegd: dr Gerard Rooyackers (over de gilden van Kempenland in het verleden), en drs Ad Dams (over onze gilden nu en in de toekomst). Terwijl gildebroeder Henk Habraken zal zorgen voor de muzikale omlijsting. Heeft uw gilde nog niet gereageerd? Wacht niet te lang. Het aantal deelnemers is beperkt. Uw gilde hoort toch ook bij de kring en mag dus niet schitteren door afwezigheid!

Uit de gloeiende as herboren.

Zaterdag 22 april beleefde het Sint-Jorisgilde uit Stratum een nieuw hoogtepunt. De kinderen van wijlen gildeheer Albert van Abbe en gildenvrouw Marijke van Abbe-Hoffman boden het gilde negen nieuwe trommen aan, ter vervanging van de trommen die bij de brand van 21 januari 1992 verloren gegaan waren, en door wijlen gildeheer en gildenvrouw Van Abbe-Hoffman op 26 februari 1965 geschonken waren. In deze trommen waren de namen gegraveerd van de kinderen van Van Abbe-Hoffman.

Na het overlijden van hun gildeheer en gildenvrouw is het goede contact tussen het gilde en de familie Van Abbe steeds in stand gebleven. Bij gelegenheid van de vijftigste verjaardag van Albert van Abbe jr bracht het gilde de feesteling een vendelgroet. In zijn toespraak deelde regerend deken M. van

der Voort mee, dat het gilde voornemens was twee nieuwe gildetrommen aan te schaffen. In een trom zou men weer de negen namen van de kinderen laten graveren, die ook in de oude trommen gestaan hadden. In de andere trom zouden de namen van gildeheer en vrouwe Van Abbe-Hoffman komen, als teken van dankbaarheid voor alles wat zij voor het gilde-wezen in het algemeen en voor het Sint-Jorisgilde in het bijzonder betekend hebben. Deze geste werd door Albert jr zo zeer op prijs gesteld, dat hij spontaan aanbood een trom voor zijn rekening te nemen; om even later te komen vertellen dat zijn zes zussen de andere trommen wensten te schenken. Als reactie daarop deelde het gilde mee dat het dan een trom zou laten maken met daarin gegraveerd de namen van de zeven kleinkinderen. Een week na deze suggestie deelde de familie Van Abbe mee, tijdens een familiebijeenkomst besloten te hebben, in totaal negen nieuwe trommen aan het gilde te zullen schenken. Daags voor Sint-Jorisdag voegden zij de daad bij het woord. Drie gildetrommen zijn gemaakt door Nol Coopmans naar ontwerp van Olly de Vries-van Abbe. Daarnaast maakte Nol Coopmans ook twee kleine trommen naar eigen ontwerp en een replica van een oude, verbrande trom. Leo van der Sangen ontwierp en maakte de drie andere gildetrommen. In alle trommen is naast Sint-Joris de naam gedreven van "Sint-Jorisgilde Stratum" en "1995 EX FAVILLA RENATA" (uit gloeiende as herboren). Daarnaast draagt iedere trom de naam van de schenkers. Twee trommen dragen de namen van de vroegere gildeheer en gildenvrouwe (met de jaartallen dat zij dit waren) en de andere namen van de kinderen, zoals die in de verbrande trommen stonden. Als eerste bood Albert van Abbe jr zijn trom aan aan de leider van de tamboers, Renie Vos. Deze haakte de trom aan, sloeg een korte roffel en gaf een saluut met de tromstokken aan de schenker. Vervolgens boden de andere schenkers ieder hun trom aan aan de andere tamboers, die ieder op dezelfde wijze aan de schenker dankbaarheid toonde. Na het overhandigen van de trommen lieten de tamboers horen met wat voor prachtig bezit het gilde rijker geworden is.

Kringvoorzitter Henk Luijten kon niet nalaten het gilde te feliciteren met dit ongelooflijk, historische kado en ging nader in op het "geven". Men kan op twee manieren iets geven. Wanneer je geeft van wat je hebt, doe je iets goeds; maar je kunt ook geven wat je bent en dan geef je iets van jezelf. Met dat laatste doelde hij in het bijzonder op de mededeling van Albert jr dat de mannelijke leden van de familie Van Abbe te kennen hebben gegeven, niet alleen als maesenas met het gilde verbonden te willen blijven, maar ook als persoon bij het gilde betrokken te willen worden. De overdracht werd besloten met een toast op het welzijn van de familie Van Abbe en een vendelgroet door de vendeliërs en tamboers met hun nieuwe trommen. Van nu af kunnen de trommelslagers van het Sint-Jorisgilde Stratum weer hun eigen trommen roeren.

Sint-Jansgilde voelt zich thuis

Zondag 7 mei jl. was een heuglijke dag voor het Sint-Jansgilde van Soerendonk. Om twee uur 's middags werd de vernieuwde en uitgebreide schuilhut op het schietterrein aan de Groenstraat geopend. Vanaf zomer 1994 heeft een groot aantal gildebroeders druk gewerkt om van de oude te kleine schuilhut een mooi eigentijds gildeverblijf te maken. Dat alles gebeurde onder de gedegen leiding van Sjaak van Happen en Harrie Diehlissen. Terecht werd gildezuster Els van Happen in de bloemetjes gezet vanwege haar goede zorgen voor de gildebroeders tijdens de bouwperiode. Na maanden van zelfwerkzaamheid konden de gildebroeders van St. Jan hun aangepaste gebouw in gebruik nemen.

Kapitein Wim Ras opende deze speciale bijeenkomst en heette alle gasten van harte welkom. Daarna onthulde burgemeester mevr. de Jong-Craijé de naam "Schielhut Sint-Jan". In haar toespraak zei zij o.m. dat er een gezonde rivaliteit bestaat tussen de gilden in de gemeente Maarheeze. Twee weken eerder opende zij het gildeverblijf van het St. Joris- en

Barbaragilde. Zij feliciteerde het Sint-Jansgilde en bood namens het gemeentebestuur een glas-in-lood schilderij aan. Samen met ere-deken em. pastoor J. Bakker opende de burge-meester de deur van het gebouw. Daarna wijdde pastoor Bakker het bronzen kruisbeeld (een schenking van koning Bert Staals) en zegende op gepaste wijze het gebouw in. Hiermee was de schuilhut officieel geopend en kon iedereen het gebouw bezichtigen.

Namens Kring Kempenland feliciteerde kringvoorzitter H. Luiten het gilde met hun gezellige onderkomen. "Ongetwijfeld zullen de gildebroeders zich hier thuis voelen, maar ik hoop dat zij zich vooral thuis voelen bij het gilde", aldus de heer Luiten.

Ook de heer Wierds van de Ned. Heidemij preees de gildebroeders voor hetgeen zij tot stand hebben gebracht en wenste het gilde voor de toekomst veel succes. Na alle toespraken hield het gildebestuur een geïmproviseerde receptie en werd er onder het genot van een drankje nog geruime tijd nagepraat. De Gildebroeders kunnen trots zijn op hun schuilhut. Zij zullen zich hier thuis voelen. Het resultaat van maanden noeste arbeid en zelfwerkzaamheid mag gezien worden.

Burgemeester De Jong onthult het naambord van de schuilhut.

Peelland

Eeuweling viert feest

Toen in 1878 in Someren de "Nieuwe Parochie" werd gesticht kwam er in Someren-Eind al gauw behoefte aan een vereniging. Omdat er slechts één winkel was op grote afstand van het dorp besloot men om een coöperatieve winkel op te richten, die de naam kreeg van Clubwinkel. In de volksmond al spoedig Clipswinkel genoemd. Uit de winsten van die winkel was men van plan om een muziekgezelschap op te richten. Maar helaas. De resultaten vielen tegen. Daarom besloot men tot de oprichting van een gilde dat de naam kreeg van de patroon van de parochie Sint Lambertus. Van een gilde uit Asten, dat opgeheven was, werd een piek en een oude trom gekocht.

In Eindhoven werd een nieuw vaandel gemaakt met de patroon in het midden. Op 26 september 1895 werden de "Reglementen" in de Staatscourant gepubliceerd en daarmee was het gilde een echte vereniging. Bij de oprichting telde het gilde twintig leden.

Uit hun midden werd een bestuur van acht leden gekozen. De eerste voorzitter werd Driek Lammers, de grootvader van de huidige hoofdman Remy Lammers. Dit jaar wordt daarom voor het gilde een jubileumjaar. Op 20 en 21 mei vond het kringgildefeest plaats van de kring Peelland. Op zaterdag 20 mei werd een druk bezochte receptie gehouden. Tevens werd het 60-jarig bestaan van de kring Peelland gevierd, waarbij het gedenkboek van de kring aangeboden werd. Na de gildefeesten gaan de gildebroeders aan de slag met de bouw van een Sint-Lambertuskapel, die zij aan de gemeenschap Someren-Eind willen aanbieden. De bedoeling is dat deze kapel in de maand september gereed is, zodat ze op het patroonsfeest van 17 september officieel in gebruik genomen kan worden.

"Schutsgerai" van gildehuis naar gildehuis

Op 17 december kwamen de gildebroeders van Gilde Sint Lambertus Someren-Eind voor de laatste keer bijeen in Gildehuis Lomans om afscheid te nemen van de eigenaren Toos en Driek. De leden werden gul ontvangen en mochten zolang ze daar vertoefden gratis eten en drinken. Spreekstalmeester Jan van de Laar (Jzn) vertelde dat de verhuizing onvermijdelijk was want op 1 januari 1995 zou het gildehuis gesloten worden.

De gildekist met attributen wordt in het nieuwe gildehuis gedragen.

Op de achtergrond Toos en Driek Lomans.

"Wij als gilde zijn de laatsten die van hier vertrekken. Dat is een teken van dankbaarheid. Het gilde gaat voorgoed weg. Er is een Frans gezegde dat luidt: afscheid nemen is een beetje sterven" verwoordde de spreekstalmeester. Hoofdman Remy Lammers memoreerde het feit dat de "schut" werd opgericht in 't oude Eind bij Piet Deerns (later Frans Lomans) waar het eerste gildehuis zich bevond. Na de oorlog kwam het gildehuis bij Tieske van de Laar. Toen deze zijn zaak sloot kwamen er diverse kasteleins. Omdat dit telkens van korte duur was, werd er gezocht naar een ander thuis waar de gildebroeders welkom waren. Dat gildehuis werd ongeveer veertig jaar geleden Toos en Driek. Gastvrijheid was er in al die jaren. Of de gildebroeders nu vroeg of laat kwamen. Het sociaal-culturele leven in 't Eind speelde zich grotendeels hier af. Het financiële belang stond bij het kasteleinsechtpaar niet voorop. De hele gemeenschap profiteerde mee. "Ik ben opgehouwe hier. Dur kumt un tijd van gôn. Mer vur de schut heb ik alles gër gedôn" luidde het dankwoord van Driek. Voor de nodige stemming en sfeer tijdens het afscheid zorgde Martien van den Eijnden op zijn accordeon. In een lange stoet trok men door de straten van het dorp op weg naar het nieuwe gildehuis "Jan van Tieskes". De officiële intrek werd hier op passende wijze gevierd. De hoofdman mocht het bier van het huis proeven. Na diens goedkeuring mochten alle aanwezigen gratis drinken. Gastheer Martien Maas verwelkomde de gildebroeders. "We hopen een net zo goede gastheer en gastvrouw te zijn als Toos en Driek". Na het voorlezen van de oorkonde lieten de aanwezigen zich de krentemik met zult goed smaken. Aangesneden door de gastvrouwen van het oude en nieuwe gildehuis Toos en Angelique. De bierbrouwer schonk het gilde als welkomstgeschenk een schitterende koningsbeker. Koning Thjeu Knapen mocht als eerste een dronk nemen. De feestelijke stemming werd voortgezet onder begeleiding van accordeonist Martien en Harrie (Broens) als drummer met twee lepels. Er werden vele "oude" nummers ten gehore gebracht, waarbij "De herdertjes lagen bij nachte" niet mocht ontbreken. Het vaandel en de vendels werden netjes opgeborgen door Rinie Wijnen, echtgenote Tonny en de twee zoons Mark en Jeroen. André Lomans dankte namens zijn ouders het gilde voor de fijne veertig jaren. Ook het verhuiscomité werd in het huldebetoon betrokken. Hoofdman Remy Lammers sloot de dag af. "Een echte gildedag als inleiding op 1995, waarin we ons eeuwfeest vieren".

Opgegraven munt origineel cadeau tijdens receptie

Onder een stralende zon vertrokken op zaterdagmiddag 22 april de vier Somerense gilden vanuit gildehuis "het Wapen van Someren" naar de Lambertuskerk. Dit om het 525-jarig bestaansfeest van het Sint-Jorisgilde Someren te vieren. Het jubilerende gilde in hun nieuwe uniformen trots voorop. In de kerk heette de voorzitter van het Uniformenfonds Leny Meeuws iedereen welkom en droeg de nieuwe uniformen symbolisch over aan hoofdman Jo Hurkmans door de overhandiging van een oorkonde. Pastoor Verhees zegende daarna de uniformen in. Na de eucharistieviering werd er vóór de pastorie een vendelgroet gebracht voor kerkelijk en wereldlijk gezag. In kleurrijke optocht ging het vervolgens richting titel "Koning van Groot-Someren". De houten vogel kwam bij het 124ste schot naar beneden door koning Jan Santegoeds van het gilde Sint Antonius Abt Lierop. Na de huldiging begaven de gilden zich naar het gildehuis. Hier bood burgemeester Vos de gildebroeders de traditionele erewijn aan. Een koffietafel volgde voor de leden en hun echtgenotes van het jubilerende gilde. Henk en Rini van Doorn boden het gilde twee standaards aan waarin vaandels en pieken geplaatst kunnen worden met het opschrift "Sint Joris Someren 1470". De druk bezochte receptie werd geopend door muziekvereniging "Somerens Lust". Burgemeester Vos bood een cadeau aan namens de bevolking van Someren: vier koperen pieken. Het gilde ontving van Tjeu Raijmakers uit de Kerkstraat een heel ongewoon geschenk. Een zilveren munt met aan één zijde de afbeelding van Koningin Wilhelmina en aan de andere zijde de inscriptie "beste commandant 1e prijs Deurne 19-8-45". Tjeu vond deze munt onlangs bij graafwerkzaamheden in zijn tuin. De munt blijkt destijds te zijn gewonnen door de vorige bewoner van het perceel, Hannes van Doorn (opa van Rini en Henk van Doorn). Tijdens de receptie was er een tentoonstelling van zilveren schilden, gildeattributen, foto's en andere archiefstukken van het gilde. De bezoekers van de receptie kregen een boekje uitgereikt waarin de geschiedenis beschreven staat. De geslaagde feestelijkheden werden 's avonds voortgezet met een feestavond voor leden en genodigden.

Gilde Sint Joris Someren in hun nieuwe uniformen.

Een uitzondering

Tussen de nieuwe waarnemend-burgemeester J. de Geus van Loon op Zand en de drie gilden uit die gemeente komt het wel goed. "U mag altijd op ons rekenen", zei hoofdman J. van Riel van het gilde Sint Ambrosius. "En jullie op ons", antwoordde De Geus nadat hij en zijn vrouw op woensdag 19 april voor de trappen van het Kaatsheuvelse gemeentehuis de vendelgroet hadden ontvangen. De Geus heeft te kennen gegeven dat hij zonder allerlei officiële plichtplegingen aan het werk wilde gaan. Maar voor de gilden Ambrosius en Hubertus uit Loon op Zand en Sint Jan uit Kaatsheuvel maakte hij een uitzondering. "Die horen bij het Brabants eigene", gaf hij, gezeten achter de koffie, als verklaring. Het verwelkomen van een nieuwe burgemeester, ook al is die waarnemend, zonder "de guld" is overigens ondenkbaar. Deze oudste verenigingen van de gemeente geven al eeuwenlang op die manier te kennen dat ze de burgerlijke macht erkennen. En precies zo vatte De Geus het kleurige geheel ook op. "Het is een teken hoe de bevolking tegen het gemeentebestuur aankijkt. Daar verwachten ze ook iets voor terug. Een betrouwbaar en integer bestuur van de gemeente".

Een speciale dag

Lourens van der Spruit,
tweede Hoofdman.

Met het doorknippen van een lint door Tom Klerks, de jongste gildebroeder van het Drunense gilde Sint Hubertus, werd op zondag 26 maart het nieuwe onderkomen aan het Steegerf officieel in gebruik genomen. Gildeheer Schouten zegende vervolgens het nieuwe onderkomen in. Door de inzet van veel gildebroeders werd een prachtig nieuw lokaal in steen opgetrokken. Terwijl de gildebroeders daarna schoten om de titel van Puntenkoning, verraste buurman Hotel Duinrand het gilde met een heerlijke traktatie. Voor Lourens van der Spruit was het weer een speciale

dag. Werd hij begin maart gekozen tot tweede hoofdman van het gilde, tijdens de wedstrijd Puntenkoning-schieten behaalde hij de felbegeerde titel. Op 23 april hield het trotse gilde een open dag voor de inwoners van Drunen.

Ambassadeur op bezoek

Op zondag 9 april vond in het gildehuis van het Heeswijkse gilde Sint Willebrordus op de "Schuttershof" een informele bijeenkomst plaats. Het doel van deze middag was, behalve het versterken van vriendschapsbanden, het voorstellen van, en een eerste kennismaking met, de toekomstige nieuwe beschermheer en beschermvrouwe van het gilde, Excellentie H. Wijnaendts, ambassadeur van de Koningin te Parijs en diens echtgenote Jonkvrouwe mevrouw Wijnaendts-van der Wijck. Het echtpaar was speciaal voor deze middag overgekomen uit Parijs. Zij waren in gezelschap van hun beide zonen en de Jonkheren A. van der Wijck en R. van der Wijck. Gildehoofdman W. v.d. Wijgaert opende de bijeenkomst met een passende begroeting en stelde aan de ere-gasten alle aanwezigen persoonlijk voor. Hieronder waren onder andere Mevrouw J. van Gorp, burgemeester van de gemeente Bernheze, gildeheer Pastoor S. Kuypers, verschillende ere-gildebroeders en andere leden van het gilde. In zijn openingswoord benadrukte Van de Wijgaert de vriendschapsband die er bestond met de helaas vorig jaar overleden bewoonster van het kasteel Heeswijk, Baronesse mevrouw Van den Bogaerde van Terbrugge, beschermvrouwe van het Sint-Willebrordus-

gilde. Hij sprak de wens uit deze vriendschapsband met de familie, per traditie te kunnen voortzetten. Aan de hand van het gildezilver, gedragen door gildekoning T. Haazen, schetste hij in het kort de historie van het gilde en vertelde over de heroprichting ervan waarbij hij de inzet en inventiviteit van ere-gildebroeder en oud-gildehoofdman Th. Verkaar nadrukkelijk prees.

Hierna gaf hij het woord aan burgemeester Mevrouw Van Gorp. Ook zij heette alle genodigden welkom in haar gemeente Bernheze. Zij sprak niet zonder bewondering over de aanwezigheid van meerdere gilden in haar gemeente, die elk op eigen wijze trouw aan aloude principes uitdragen. De bijzondere waardigheid van het gilde van Heeswijk omschreef zij via een vergelijking met het ambassadeurschap waarin een specifieke eigenheid, zelfs over de grenzen heen, naar buiten wordt uitgedragen. De heer Wijnaendts bevestigde de bestaande vriendschapsbanden met het gilde en zei met trots en ontroering de aangeboden functie te willen aanvaarden. Hij beloofde met klem dat de gildeleden nimmer tevergeefs een beroep op hem en zijn echtgenote zullen doen.

Tot slot nodigde hij het Sint-Willebrordusgilde officieel uit om op 20 april in Parijs aanwezig te zijn ter gelegenheid van "Het Tulpenfeest", een speciale bijeenkomst van vooraanstaande Franse gasten op de ambassade ter gelegenheid van de verjaardag van onze vorstin. De installatie van de heer en mevrouw Wijnaendts tot beschermheer en beschermvrouwe zal op zaterdag 4 november 1995, op het feest van Sint Willebrordus, officieel van kracht worden. Na afloop van het officiële gedeelte van deze gildemiddag konden alle aanwezigen hun schutterskunst tonen door met het flobertgeweer te schieten op de schutsboom. Een gezamenlijke gildemaaltijd, in de vorm van een Brabantse koffietafel, besloot deze bijzondere en zeer geslaagde middag.

Een bijzondere middag.

Een hele klus

Tijdens de laatste jaarvergadering van het gilde Sint Joris en Sint Sebastiaan uit Enschoot, diende er een stemming ter keuze van een nieuwe hoofdman. Wil van Spaandonk, reeds driemaal vier jaren zeer gewaardeerd als hoofdman en diplomaat, had te kennen gegeven om persoonlijke en zakelijke redenen niet meer herkiesbaar te zijn. Hij wilde terugtreden, zo zei hij zelf, daar hij thans te weinig tijd had. Hij wilde voorkomen dat hetgeen hij mede had mogen opbouwen hierdoor teloor zou gaan; hij wilde het roer bijtijds overdragen. Als nieuwe hoofdman werd gildebroeder Paul Dewez gekozen. Paul dankte de vergadering voor het in hem gestelde vertrouwen en Wil van Spaandonk in het bijzonder voor zijn voorbeeld. "Het zal best een hele klus worden dit te evenaren". Tevens werd tijdens die vergadering gildebroeder Jan Strijbosch bevestigd als lid van de overheid. Reeds eerder had hij zich bereid verklaard de deken-schatbewaarder, Dolf Vorster, mettertijd te willen opvolgen. Dolf werd speciaal bedankt voor het feit dat hij het gezien zijn leeftijd nog zo lang als schatbewaarder had volgehouden en dat ook nog eens met zoveel toewijding.

Allen een paraplu

Het gilde Sint Antonius Abt in Nuland heeft op zaterdag 21 januari de jaarlijkse teerdag gevierd. De statiedag is op zaterdag de 17de januari of de eerste zaterdag erna. Om negen uur was er een gildemis, waar Alwin van Bakel officieel als nieuwe gildebroeder werd ingevendeld. Aansluitend de gebruikelijke defilé's voor de kerk, pastorie en, dit jaar wellicht voor het laatst, het gemeentehuis. Hierna trok het gilde naar gildehuis café Kerkzicht waar de koffietafel klaarstond. Hoofdman Theo Hanegraaf deed enkele mededelingen met een overzicht van het afgelopen gildejaar. Daarna was de eer aan de schietcommissie, die de prijzen uitreikte van het voorbije jaar. Aansluitend sprak ere-deken burgemeester Netten nog een bemoedigend woordje.

W. Vos overhandigde zijn koningsschild aan de huidige koning L. v.d. Dussen, zodat deze het schild kan toevoegen aan de grote verzameling koningszilvers die het gilde rijk is. Gildebroeder Peter Nellen had voor alle gildebroeders een verrassing. Allen ontvingen een paraplu met de naam van het gilde "St. Antonius Abt". Na dit officiële gedeelte bleven de meesten nog een tijdje napraten en werd door enkelen (traditiegetrouw) een kaartje gelegd. Om acht uur 's avonds was bijna iedereen weer present om de teerdag met muziek en dans tot een goed einde te brengen.

Land van Cuijk

Teerdag groots gevierd

Het Blitterswijkse Sint-Antoniusgilde vierde op dinsdag 17 januari de jaarlijkse feestdag ter ere van de patroonheilige. Deze dag werd vooraf gegaan door koper-maandag, waarbij leden en niet-leden welkom zijn. Op deze avond wordt door de gilde-overheid, in samenwerking met de kroegbaas J. Bos (tevens lid van het gilde) een Duits broodbuffet aangeboden. Er is dan ook de mogelijkheid inzage te hebben in het aangevulde archief van het voorbije jaar (samengesteld door onze archivaris P. Hofmans die daar met hart en ziel aan werkt) wat zeer op prijs wordt gesteld. Men vertoeft tot negen uur op broederlijke wijze met elkaar om dan op tijd huiswaarts te keren, want reeds om half negen wordt men in kostuum verwacht op het kerkplein voor het bijwonen van de H. Mis. Dit jaar stond de feestdag in het teken van het 510-jarig bestaan en voor deze gelegenheid was de bisschop van Roermond, monseigneur Frans Wiertz, uitgenodigd. Hij ging graag op de uitnodiging in om (geassisteerd door onze gildepriester pastoor J. Holtus) de H. Mis te celebreren. Het werd een stijlvolle eucharistieviering, opgeluisterd door het plaatselijke dameskoor de "Engelenbak". In de feestpredikatie ging de bisschop dieper in op het leven van de heilige Antonius en wat hij teweeg heeft gebracht binnen het gildewezen. Ook zette hij het gildewezen uiteen als zijnde een familiegebeuren, waarbij broederschap hoog in het vaandel behoort te staan. Na de dienst ging men naar het gemeenschapshuis voor de koffietafel met de traditionele braadworst. De bisschop was onder de indruk na de uiteenzetting over de geschiedenis van het gilde door eerste gildemeester J. Franssen. De bisschop zei: "Dat het wel goed zit in het Blitterswijkse, mede ook door de jeugd die zo'n belangstelling toont voor het gilde met al zijn verplichtingen van kerkelijke en burgerlijke aard". Daarna nam hij voldaan afscheid.

Hierop volgde, met enige vertraging, de jaarvergadering. Deze werd geopend door de eerste gildemeester, die tevreden terugblikte op het voorbije jaar en de betekenis van 510 jaar bestaan (Hij kon wel bij de oprichting aanwezig zijn geweest). De vergadering had een vlot verloop tot aan de verkiezing van de overheid. De dekens G. Kessels en W. Reijnders werden voor twee jaar herkozen terwijl deken-schatbewaarder P. Dins te kennen had gegeven niet meer

herkiesbaar te zijn wegens zakelijke beslommingen. Nadat hij was bedankt voor zijn inzet en functioneren binnen zijn moeilijke taak, werd regerend koning F. Gooren met een grote meerderheid van stemmen eveneens toegelaten tot de overheid. Wim Reijnders zal de functie van deken-schatbewaarder, welke hij al eens eerder bekleedde, voor een jaar op zich nemen. Een noodoplossing, waardoor de overheid zich kan oriënteren om over een jaar een adequate invulling te vinden. Inmiddels zit de regionale pers - men heeft ergens lucht van gekregen - in het café te wachten. De stemming bij ballotage voor het opnemen van vier nieuwe leden in het bestand, vermeldt als nummer een de naam Leo Willems. Hij was in 1989, tijdens de kringgildedag, gelegenheds-standaardruiter en voerde als zodanig de kringstandaard met zich mee. Leo heeft er zich altijd enthousiast over uitgelaten en gezien de ruime ervaring die hij heeft opgebouwd op allerlei gebied binnen de hyppische sport, is men uiteraard zeer ingenomen met zijn aanmelding. Hem kennende denken wij dat hij met zijn paard een aanwinst is voor het hele gildewezen. Maar een standaardruiter zonder standaard is niet compleet. Het was dan ook een grote verrassing toen mevrouw Cher. Gooren-de Koning binnenkwam met in haar handen de gildestandaard en deze onder luid applaus overhandigde aan een totaal verbaasde eerste-gildemeester. Dit dundock, wat donkergroen van kleur is, met in het midden het medaillon met patroonheilige, is geheel geborduurd en met franje afgezet, de letters zijn van trico goudgaren. Ruim tachtig uren heeft zij hier belangeloos aan gewerkt. De standaard is vervaardigd door Jan van Hoof uit Veghel en bestaat uit messing. Tijdens de boomplantdag in mei zal het geheel worden getoond.

Eveneens werd tijdens de vergadering door commandant Harrie Gooren de eerste hellebaard aangeboden, vervaardigd door kunstsmit Maanacker uit Helenaveen. Er zullen er nog twee volgen. Ze worden gekopieerd naar voorbeelden van rond het jaar 1400. Deze voorbeelden werden tijdens een vakantie in het Zuidoost-Berghesgaden door de eerste-gildemeester gezien. Tenslotte schonk de koning zijn koningsschild met als afbeelding een vendelier in actie, vervaardigd door de plaatselijke goud- en zilversmit B. van Loenhout. Ook werden vijf aspirant-jeugdleden opgenomen in het ledenbestand. De vergadering werd besloten met het traditionele innen van de contributie. Vroeger contant, maar de tijden veranderen. Nu cheques en dergelijke, alleen automatisch overboeken (nog) niet. Nadat iedereen een jaarverslag in druk (samenstelling P. Hofmans) had gekregen, werden de plaatselijke café's bezocht, waarna men 's avonds in gezelschap van echtgeno(o)t(e) of vriend/vriendin aanzat aan het diner. De organisatie van deze feestelijke afsluiting was in handen van de schietcommissie, waarbij muziek, dans en spel centraal stonden. Het komend jaar zal de overheid haar kunnen moeten tonen voor organisatie van deze altijd sfeervolle dag.

Opmerkelijk huldebetoen door Soester gilde

Op zaterdagmiddag 22 april nam ds. Hans Greive afscheid als predikant van de Hervormde Kerk in Soest. In de twaalf jaar dat hij in Soest verbleef was hij bijzonder actief in de oecumenische toenadering tussen de plaatselijke kerken. Toen vanuit de Hervormde Gemeente aan het Groot Gaesbeeker Gilde werd gevraagd een bijdrage te leveren aan zijn afscheid, werd dan ook niet lang gedraald en werd toegezegd hieraan mee te werken. Na het officiële gedeelte van zijn afscheid kwam een delegatie van het gilde de Hervormde Kerk in (tot voor de Beeldenstorm de plaatselijke katholieke Petrus en Pauluskerk) om hem uit te nodigen voor het aanschouwen van een vendelhulde. Verrassend was voor een ieder het hoornsignaal in de kerk. Daarna ging ds. Greive tezamen met alle bezoekers naar het gazon naast de kerk waar hem en zijn vrouw een muzikale groet en vendelhulde werd gebracht. Het was voor hem, maar ook voor alle andere aanwezigen, de verrassing van de dag. Dat gaf er blijk van dat het gilde ook staat voor de niet-rooms katholieke gemeenschap in Soest.

Thema-avond in Soest over vrijwilligershulp druk bezocht

Als uitvloeisel van een initiatief enkele jaren geleden om een project stervensbegeleiding op te zetten, organiseerde het Groot Gaesbeeker Gilde op 7 maart een thema-avond over de vrijwilligershulp aan zieken. Vertegenwoordigers van Zonnebloem, Unie van Vrijwilligers, het Rode Kruis en de werkgroep Stervensbegeleiding Soest/Soesterberg gaven informatie over hun werkzaamheden en de noodzaak om voldoende vrijwilligers beschikbaar te hebben. De trend van de avond werd echter gezet door broeder Huub Wimmers, die al jarenlang stervensbegeleiding doet met name aan terminale kankerpatiënten. Zijn ervaring zorgde voor veel emoties, maar dat gaf ook aan dat er een zwaar beslag op de vrijwilligers wordt gelegd. In zijn stervensbegeleiding probeert hij een zo goed mogelijk evenwicht te leggen tussen de ziekte en de gevolgen, die daarbij horen, zowel medisch als geestelijk. Pijnbestrijding is daarbij een van de voornaamste middelen. Doel is op een menswaardige wijze de overgang van leven naar leven na dood te begeleiden.

De avond werd druk bezocht, de opkomst was boven verwachting. Velen, zowel gildeleden als niet-gildeleden, hebben via deze avond de brug geslagen naar het georganiseerde vrijwilligerswerk. Het Soester gilde probeert vanuit haar doelstelling een brug te slaan naar het klaar staan voor de naaste. In dat kader wordt ook een initiatief gesteund om een meldpunt voor vrijwilligershulp op te richten.

Daarnaast was de avond tevens een start voor een project stervensbegeleiding voor gildeleden en gildevrienden en eventuele bekenden. Via het gildebestuur kunnen contacten worden gelegd naar professionele vrijwilligershulp.

Baronie en Markiezaat

Jaarvergadering Baronie en Markiezaat

Op 10 april werd Arnold van den Berg unaniem gekozen tot nieuwe voorzitter van Kring Baronie en Markiezaat. Oud-voorzitter Hermanus van Rijckevorsel overleed op 6 juli 1994 in het Engelse Bradford. Hieronder volgt de toespraak van de nieuwe voorzitter, uitgesproken bij zijn aantreden:

"Gildebroeders, Zojuist hebt u mij gekozen tot nieuwe voorzitter van de Kring Baronie en Markiezaat. Ik wil u danken voor het vertrouwen, dat u in mij stelt en ik zeg u toe, dat ik me zal inspannen dat vertrouwen waar te maken. Verder in dit toespraakje zal ik nog wat verder ingaan op wat u van mij verwachten kunt en ook, waarom ik "ja" gezegd heb, toen ik benaderd werd om deze functie op me te nemen.

Maar laat ik beginnen met te zeggen, dat deze nieuwe functie van voorzitter van de Kring Baronie en Markiezaat mij eerder toegevallen is dan ik verwacht had, toen ik vorig jaar in het kringbestuur gekozen ben. Ik ben nl. benaderd door Herman van Rijckevorsel, de vorige kringvoorzitter, met de vraag of ik tot het kringbestuur wilde toetreden met als belangrijkste taak: het tot stand brengen van nieuwe gildes in het werkgebied van de kring. Toen secretaris Adri Boot, die ook bij dit gesprek aanwezig was, heel voorzichtig begon over een eventuele opvolging, werd dat door de voorzitter weggewuifd met de woorden, dat "we dat in de toekomst nog wel zouden zien". Zo verknocht was kringvoorzitter Herman van Rijckevorsel aan zijn functie en aan het gildegebeuren in West-Brabant, dat hij dat nog maar liever vooruit wilde schuiven. Hij was overigens, heb ik later begrepen, nog maar weer net voor een nieuwe periode gekozen.

Het heeft echter zo niet mogen zijn. God beschikte anders en riep zijn trouwe dienaar Herman van Rijckevorsel, op vakantie in Engeland, tot zich. Groot was de verslagenheid en op zijn begrafenis in Roosendaal bleek, hoe omvangrijk de waardering was voor het vele werk, dat deze bijzondere man

voor het gildewezen heeft verzet. Indrukwekkend was de laatste eer, die hem bewezen werd en veel dankbaarheid zijn we hem verschuldigd.

Maar na de rouw om dit smartelijke verlies, moest het gewone leven zijn gang weer hernemen. Vice-voorzitter Hennie Hoppenbrouwers heeft gedurende vele maanden deze leemte opgevuld en heeft vol enthousiasme en inzet de taak en functie gedurende de interim-periode waargenomen. Ik heb gezien met welke zorgvuldigheid hij dat deed en hoe gedegen hij vergaderingen en bijeenkomsten voorbereidde. Ook hem zijn we veel dank verschuldigd en ik zou u willen vragen dat uwerzijds te onderstrepen met een applaus.

Ja, hier sta ik dan als uw nieuwe voorzitter. Eerder dan ik verwacht had en onder andere omstandigheden. En die gegevens houden meteen een beperking in, waarvan ik u op dit moment graag even deelgenoot wil maken.

Mijn verwachting was nl., dat ik na drie jaar bestuurslidmaatschap Herman van Rijckevorsel zou opvolgen. Dus over twee jaar. Na een inwerkperiode en op het moment, dat ik mijn functie van burgemeester van Teteringen zou hebben neergelegd.

Met name de werkzaamheden, verbonden aan mijn huidige functie, spelen me tot 1 januari 1997 nog behoorlijk parten. Dat betekent nl. dat ik minder tijd beschikbaar heb dan ik eigenlijk zou willen. Met de bestuurlijke activiteiten van vergaderingen en andere bijeenkomsten heb ik nog niet zo'n moeite. Maar eigenlijk had ik gewild met alle gilden kennis te maken. Met de overheden te praten, in het gezelschap van uw gildebroeders te vertoeven, de locaties te zien, waar u verblijft en uw activiteiten beoefent en van uw problemen en wederwarigheden op de hoogte te worden gesteld. Dat zal ik overigens in de loop van de tijden nog wel doen - maakt u zich maar niet ongerust - maar niet op de korte termijn, die ik me eigenlijk had voorgesteld. Gelukkig hebben we een goed bestuur, die me heeft toegezegd een goede verdeling van werkzaamheden te maken. Dus ik heb er alle vertrouwen in, dat het wel zal lukken. En mocht u op enig moment kritiek op mijn functioneren hebben dan hoor ik dat graag van u, zodat we de zaak als gildebroeders onder elkaar, met open vizier uit kunnen praten.

Dan zou ik u nog iets willen vertellen over hetgeen mij bewogen heeft de functie van voorzitter van uw kring te aanvaarden. Van jongsaf heb ik me thuisgevoeld bij tradities en in mijn hele leven was ik ook bezig traditionele normen en waarden in mijn leven vorm te geven en over te dragen. Waarden en normen die door mijn ouders, familie en andere mensen, die een rol in mijn leven speelden, werden beleefd. Gezin, kerk, school en jeugdwerk hebben daarin een grote rol gespeeld. En als je dan ouder wordt kom je tot de ontdekking, dat jij een van de dragers van de ontwikkeling geworden bent. Je komt ook tot de ontdekking, dat veel omstandigheden veranderen - en dat is maar goed ook, want anders raak je verward - maar dat ondanks die steeds veranderende omstandigheden toch een kern van onaantastbare waarden blijft. Het is bijzonder waardevol die kern - hoe moeilijk dat ook is - vast te houden en te koesteren.

Ik kan u zeggen, dat ik veel van deze elementen in de gildes terugvind. Hoe verscheiden de verschillende gildes ook zijn van samenstelling en vormgeving, een aantal essentiële waarden tref je altijd aan. De waarden van het trouw zijn aan God en vaderland, de waarden van de broederschap onder elkaar, de waarden ook van het doordragen en vormgeven aan tradities. Dat alles spreekt me bijzonder aan en ik zeg u voor alles toe, dat ik in mijn functie van voorzitter mij in zal zetten om deze essentiële waarden te behouden. Maar met één kanttekening: ik zal dat niet kritiekloos doen en zonder daarbij goed na te denken. Want waarden en normen en ook tradities moeten passen in de tijd, waarin we leven. Zij mogen niet vreemd worden aan onze maatschappelijke omgeving. Integendeel, ze moeten door onze maatschappelijke omgeving gewaardeerd en gedragen worden.

En bent u maar niet bang. Ik zal u geen voorstellen gaan doen om van de ene dag op de andere veranderingen aan te brengen. Maar wel vind ik, dat we met elkaar moeten overleggen en discussiëren, welke de wezenlijke waarden zijn. U weet, dat veel beter dan ik en ik beloof u, dat ik er goed naar zal luisteren. Maar ik zeg u ook, dat ik bij tijd en wijle best kritische vragen zal stellen. Maar u weet van het gildezilver, dat dit op zijn mooist is, als het veel gebruikt wordt en dat het dof en donker wordt, als er niet mee wordt omgegaan. Zo wil ik ook met het maatschappelijk sieraad, dat de gilden zijn, graag omgaan in mijn nieuwe functie.

Ik ga afronden. Dat wil ik doen door u iets aan te bieden. Meestal doe je dat pas bij een afscheid, maar deze keer wil ik dit doen bij mijn aantreden. Enkele jaren geleden, toen ik nog geen enkele relatie met uw kring had, werd mij bij gelegenheid van een tentoonstelling in het gemeentehuis van Teteringen een schilderij aangeboden. Ik besepte toen nog niet, wat een bijzondere rol dit schilderij zou kunnen spelen. Ik ben van mening, dat dit schilderij beter op zijn plaats is, als het hangt op een plaats waar u regelmatig bijeenkomt. Daarom bied ik het - zij het met enig pijn in het hart - graag aan u aan. Ik denk, dat het hier in deze mouterij best een goede plaats zal vinden. Ik overhandig het graag aan de vice-voorzitter en de secretaris en sta het af aan de Kring Baronie en Markiezaat.

Dank-u-wel". ■

oud Nieuws xx

(Berichten uit Meijerijse Courant
1890-1915)

Maarheeze Sint-Jorisgilde Sint-Barbaragilde

26 maart 1914:

Op maandag 26 maart vergaderde in café P. Schoenmakers de Sint-Jorisgilde om te spreken over vaandels, sjerpen enz., die bij de brand in café F. van Ginkel (waar het gilde thuis was) verbrandde. De bestuursleden waren het niet eens. Enige waren voor de aanschaf van nieuwe stukken. Andere waren van plan van het oude gilde een harmonie te maken. Vele leden waren het daar mee eens. Vele financiële toezeggingen werden gedaan, "want er is waarlijk in een dorp niets schooner dan eene goede harmonie". Op de vergadering van 23 april zou een en ander bekend worden gemaakt.

7 december 1915:

De Sint-Barbaragilde schenkt fl. 10,- aan Z.H. de Paus.

Meerveldhoven Sint-Lambertusgilde

28 maart 1894:

Dit gilde was aanwezig in de optocht b.g.v. het gouden huwelijksfeest van het echtpaar Bazelmans-Groenen.

9 mei 1894:

De gilde was aanwezig in de optocht b.g.v. het gouden huwelijksfeest van het echtpaar Velthoven-Smulders.

9 mei 1896:

Dit gilde heeft zich verdienstelijk gemaakt bij de aanvang van de feestelijkheden in de meimaand "om de luister der grootsche en indrukwekkende plechtigheden te verhoogen".

14 oktober 1896:

"Sint-Lambertus Gilde vierde aangenaam feest". 's Morgens ging men in optocht ter kerk om een mis voor de overleden broeders te laten opdragen. Na de mis ging men naar de nieuwe schutsboom, waar men om de koningsvogel schoot. Piet Wijmelenberg werd koning. Dinsdag was het "Vroolijke prijsverschiëting". De eerste prijs was voor Jud. Hermans, tweede prijs voor Gerarts en de derde voor L. v.d. Looi.

5 augustus 1911:

Gedurende de kermis zal het Sint-Lambertusgilde op 7 en 8 augustus haar 25-jarig bestaan vieren. Het gildelokaal bij Piet v.d. Maden en het schietterrein worden versierd. Ook zal er koning geschoten worden en een schietwedstrijd gehouden worden.

12 augustus 1911:

's Maandags trok men uit met trom "en het zingen van toepaselijke liederen". 's Middags werd er koninggeschoten. Joseph v. Veldhoven werd zelfs keizer. Jan Bazelmans werd koning. 's Anderendaags werd er prijsgeschoten: 1e Joseph v. Veldhoven, 2e Carolus van Liebergen, 3e Egidius Bazelmans.

17 augustus 1912:

Op 15 augustus hield dit gilde een schietwedstrijd: 1e pr. W. van Osch uit Strijp; 2e pr. W. Verhoet uit Meerveldhoven; 3e pr. W. Pero Veldhoven; 4e pr. W. Bazelmans uit Veldhoven.

12 december 1912:

Schietwedstrijd op de vaste vogel (18 schutters aanwezig) 1e pr. J.H. de Greed, Zeelst; 2e pr. W. Bazelmans, Meerveldhoven; 3e pr. A. Saris, Tongelre.

11 januari 1913:

Op 6 januari hield dit gilde een schietwedstrijd op de vaste vogel met 36 deelnemers en 7 prijzen.

28 juni 1913:

Op 26 juni hield dit gilde een schietwedstrijd die gezellig verliep.

4 september 1913:

De resultaten bij de afgelopen schietwedstrijd waren als volgt: 1e A. Eliëns, Zeelst; 2e pr. H. v.d. Heijden, Wintelre; 3e (verloot) v.d. Sanden, Oerle; 4e G. van Gemert, Strijp; 5e W. Bazelmans.

30 oktober 1913:

Er was veel belangstelling voor de schietwedstrijd op 26 oktober 1913, waarvoor drie prijzen werden uitgelooft.

St. Michielsgestel Sint-Antonius- en Barbaragilde

28 september 1901:

Dit gilde had dinsdag het jaarlijkse vogelschieten gevierd: 1e pr. W. v.d. Coevering; 2e pr. Th. v. Pinxter; 3e pr. L. Rijkens; 4e pr. P. v.d. Heuvel; 5e pr. C. v.d. Berg; 6e pr. A. Pennings; 7e pr. W. v.d. Heuvel. Ten huize van A. Pennings werden de prijzen uitgereikt, begeleid van een woord van de hoofdmans en de koning.

Middelbeers

13 februari 1895:

In de optocht ter ere van E. Smulders, die 50 jaar burgemeester was, zullen ook de drie gilden meetrekken. Zo kondigt de krant aan.

31 augustus 1909:

Met kermismaandag kwamen de gildebroeders van St. Joris voor zes uur in hun lokaal om de koning en de oud-koning af te halen. Men trok met de harmonie het Sint-Sebastiaan-gilde tegemoet. Om half acht werd de H. Mis opgedragen. Na de mis ging men naar de schutsboom waar de burgemeester met het eerste schot een groot stuk van de vogel naar beneden haalde. Willem Hooijen werd koning. Na de installatie en de erewijn trok men weer naar het gildelokaal. ■

(wordt vervolgd)

J.M. Oomen

DE GILDETROM
MAATGEVEND VOOR
ELKE GILDEBROEDER

NIEUWS MET NAMEN

Kwartier van Oirschot

Sint Joris Hilvarenbeek

Op 24 april 1995 vierde het gilde haar jaarlijks patroonsfeest, dat volgens oude tradities begonnen werd met een H. Mis aan het Sint Joris altaar in de kerk van Hilvarenbeek. In de daaropvolgende vergadering in het gildehuis werd een lange agenda afgewerkt, waarvan hierbij een aantal vermeldenswaardige feiten.

Twee nieuwe gildebroeders, Henk van Beusekom en Lud Joosen, werden gebaloteerd en geïnstalleerd. Na herverkiezing van enkele functionarissen werd overgegaan tot de verkiezing van een nieuwe hoofdmans en voor deze verantwoordelijke functie werd Ad Otten gekozen. Als teken van zijn waardigheid werd hem door koning Jan Hoogveld de hoofdmanssikkel omgehangen en de hellebaard overhandigd. Inmiddels oud-hoofdmans Gerard Bosmans trad na 25 jaar af. Vaandrig Huub Daemen werd met de zilveren jubileumspeld onderscheiden, omdat hij 25 jaar gildebroeder was. Tot slot werd de dag samen met de dames op een gezellige wijze afgesloten.

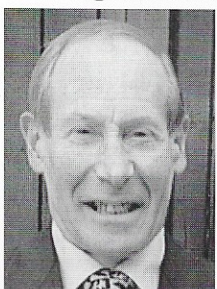

Gerard Bosmans

Ad Otten

Sint Brigida Netersel

A. Hendriks

Burgemeester A. van Houdt spelde A. Hendriks daags voor de lintjesregen de ermedaille in zilver in de Orde van Oranje-Nassau op. A. Hendriks ontving deze koninklijke onderscheiding bij gelegenheid van vervroegde uittreding na een dienstverband van 37 jaar bij de Regio-coöperatie de Kempen van CHV-NCB. Hij werd op 23-jarige leeftijd aangesteld als zaakvoerder van het toenmalige filiaal in Netersel. Tijdens zijn loopbaan maakt hij drie fusies mee. Naast zijn drukke baan was Hendriks actief in het maatschappelijk leven in Netersel. Vanaf de oprichting in 1958 is hij gildebroeder. Ruim 15 jaar is hij secretaris van dit gilde en in 1994 werd hij koning. Daarnaast is

hij lid van de plaatselijke carnavalsvereniging, waarvan in 1982 prins. Tevens maakt hij deel uit van volksdansgroep de Brinkdansers.

Kempenland

Voor speciale verdiensten.

Het gilde van Sint-Jan Baptist uit Duizel kent de onderscheiding "Voor Speciale Verdiensten", die wordt uitgereikt aan leden van het gilde of ook eventueel aan anderen, die zich op een speciale manier verdienstelijk hebben gemaakt voor de gemeenschap. Pastoor Willemsen, ere-deken van het gilde, kreeg deze onderscheiding op 21 augustus uitgereikt bij gelegenheid van zijn 40-jarig priesterjubileum. Niet louter vanwege dit jubileum; maar speciaal voor de inzet voor de Duizelse parochie, voor zijn positieve opstelling voor het

Pastoor Willemsen

Sint-Jan Baptistgilde, maar vooral vanwege zijn inspirerende, onbaatzuchtige instelling. Na de plechtige eucharistieviering met gildeer bracht het gilde hem een vendelhulde, waarna door dekenpenningmeester Jan Castelijns de oorkonde van toekenning voorgelezen werd en waarnemend-hoofdmans Jac. Hakkens hem de bijbehorende versierselen heeft opgespeld.

Sint-Joris viert patroon

Het mooie weer was er. De sfeer was er. Het was St. Joris, patroon van vele gilden, en daarom was ook het St.-Jorisgilde Gestel en Blaarthem, samen met vele vertegenwoordigers van andere gilden uit Eindhoven en samen met vele gildezusters, familieleden, vrienden, sympathisanten en kennissen onderweg naar de St. Lambertuskerk. Met schallende bazuinen en slaande trommels begon de eucharistieviering. Het werd een stijlvolle gildemis met medewerking van diverse gildebroeders om zo het samenzijn en de saamhorigheid van allen te benadrukken. Na de mis werd de viering voortgezet in het gildelokaal, zaal "De Harmonie". Alvorens de ere-wijn geschonken kon worden, stond er nogal wat op het programma. Allereerst vond de wisseling plaats van het regerend-dekenschap. Dit kreeg om diverse redenen extra glans. De na 12 jaar terugtrekkende regerend-deken Paul van der Putten, bij vele gilden bekend om zijn grote inzet voor het kruisboogschieten op de wip, viel de in dit gilde zeer zeldzaam voorkomende eer te beurt, om eredeken van het gilde te worden. Het gilde

bod hem een prachtige foto aan van het in de maak zijnde nieuwe schild, dat gedragen mag worden door de ere-deken.

P.v.d. Putten, F. Beelen, E. Reker, J. Tonneijk.

Vervolgens werd het regerend-dekenschap overgenomen door de gildebroeder Eef Reker, die ook al vele sporen in het gildewezen van het district Centrum en van Kring Kempenland heeft nagelaten. In zijn "inaugurele rede" (Hij is werkzaam op de TUE) wees hij er in het bijzonder op, dat gilden (zoals vele verenigingen) het momenteel vaak moeilijk hebben. Samen op zoek naar de goede weg, richting 2000, en dat alles met elkaars opbouwende kritiek, was één van zijn grote punten. Hij richtte zich ook tot de gildezusters en extra dank was er voor het eigen gezin, dat hem alle kansen gaf, inzake het gilde.

De bijeenkomst werd nog feestelijker, want er waren ook twee jubilarissen te huldigen. Jan Tonneijk, de huidige koning, was 25 jaar lid van het gilde en Frits Beelen, "van de Gennepmolen", was maar liefst 40 jaar gildebroeder. Beiden werden in het zonnetje gezet waarbij Frits ook nog een kringonderscheiding te beurt viel, die hem door de kringvoorzitter, de heer Henk Luiten werd opgespeld, nadat deze laatste nog eens op de diverse verdiensten gewezen had. En toen kwam het plechtige moment om op dit alles het glas, gevuld met de ere-wijn, te heffen. Natuurlijk was na dit officieel gedeelte niet echt alles afgelopen. Er werd nog flink nagepraat, zoals dat volgens de goede gildewoonten behoort.

Robijnen jubilaris

Zaterdag 11 februari vierde het gilde van Sint-Agatha te Heeze patroonsdag in het teken van robijnen jubilaris Sjaak van Weert. Er werd begonnen met een eucharistieviering in de Sint-Martinuskerk, waarin pastoor C. Mennen en diaken-gildebroeder Karel Bennenbroek voorgingen. In zijn preek stond deze uitvoerig stil bij de verdiensten van Sjaak van Weert. Terug uit de kerk zaten de gildebroeders, pastoor Mennen en een deputatie van het kringbestuur samen met de jubilaris en zijn familie aan een koffietafel in het gildehuis "Herberg de Valk". Daar werd Sjaak pas echt gehuldigd. Voorzitter Harrie Verbeek gaf in zijn toespraak een goed beeld van de

mens Sjaak van Weert zijn grote inzet roemend. Als vaandrig had de jubilaris gedurende 25 jaar de leiding over vendeliërs en tamboers (waaronder enige tijd drie van zijn vier zonen). Voor zijn grote verdiensten werd de jubilaris onderscheiden met het zilveren verenigingschild van Sint-Agatha. Zijn echtgenote werd een bloemenhulde gebracht. Kringvoorzitter Henk Luiten gaf in zijn betoog een analyse van de doorsnee Brabantse gildebroeder en concludeerde dat de jubilaris uitstekend in dat beeld paste en onderscheidde vervolgens de jubilaris met het Gouden Schild van Kring Kempenland, niet enkel omdat Sjaak van Weert 40 jaar gildebroeder is; maar vooral omdat hij als vaandrig 25 jaar tot de overheid van het Sint-Agathagilde behoort heeft. Ontroerd dankte de jubilaris voor zoveel huldebetoen. Hij sprak de hoop uit nog vele jaren lid te kunnen zijn van Sint-Agatha, een fijn gilde waar trouw en broederschap met grote letters geschreven worden. De huldding werd besloten met een vendelgroet en 's avonds met het teerfeest. Al met al een prachtige dag voor het gilde van Sint-Agatha.

Sjaak van Weert

Vader en Zoon jubileren bij het Sint-Jorisgilde Stratum.

Op 22 april was het voor het Sint-Jorisgilde Stratum een ware feestdag. Kreeg het gilde 's middags negen nieuwe gildetrommen aangeboden van de familie van Abbe; 's avonds volgde de huldding van de vader Sjaak Bax en zoon Guido (respectievelijk 60 en 40 jaar gildebroeder). Het gilde is aan ouderling Sjaak Bax veel dank verschuldigd. Hij heeft het gilde in vele functies gediend. Tweemaal was hij koning en van augustus 1952 tot september 1955 regerend-deken. Sjaak zorgde voor het geweeschieten, onderhield de geweren en maakte de kogels. Gedurende acht jaren fungeerde hij als gildkamerbeheerder, verzorgde het gildesilver, verving de dekenschrijver en bracht met zijn brommer de post rond naar de gildebroeders om daarmee portokosten voor het gilde uit te sparen. Ook zorgde Sjaak er voor dat zijn vier zonen toetraden tot het gilde en nog steeds gildebroeder zijn. De familie Bax was en is zo nauw met het Sint-Jorisgilde betrokken, dat de dochters van Sjaak er voor zorgden dat ook hun mannen lid

werden van het gilde. Voor zijn vele verdiensten was Sjaak in het verleden al meerdere malen gehuldigd. Bij zijn veertigjarig jubileum ontving hij het Zilveren Schild van Kring Kempenland, en het zilveren ereteken van zijn gilde en bij zijn vijftigjarig jubileum in 1985 het Gouden Schild van Kring Kempenland en werd zijn zilveren gilde-eretenken voorzien van een gouden kroontje. Nu bij zijn zestigjarig jubileum had het gilde besloten om deze voor hun zo verdienstelijke gildebroeder te benoemen tot Ere-Deken van hun gilde en het was de eer aan regerend-deken M. van der Voort om hun oudste gildebroeder, en dat niet alleen in levensjaren, het bij diens benoeming behorende ereteken uit te reiken. Zoon Guido Bax herdacht, dat hij veertig jaar geleden door zijn vader mee naar het gilde genomen werd, de trom kreeg omgehangen en nu na veertig jaren nog steeds de trom roert ten dienste van het gilde. Binnen Kring Kempenland wordt hij als een van de beste tamboers erkend. Maar niet alleen het roeren van de trom is zijn verdienste. Hij leidde veel tamboers op. Ook als geweer- en kruisboogschutter is hij niet onverdienstelijk. Tweemaal was hij koning en heeft in die functie deelgenomen aan het Europese koningschieten. Als 'gilde-fotograaf' heeft hij vele gebeurtenissen van zijn gilde vastgelegd. Ook het gildesilver, dat helaas bij de brand in 1992 verloren gegaan is. Als dank werd hem de kringonderscheiding het Zilveren Schild van Kring Kempenland verleend en vereerde zijn gilde hem met hun zilveren draagschild.

Peelland

Dubbel feest

De broeders van het Onze Lieve Vrouwegilde Aarle-Rixtel hadden alle reden zich gelukkig te prijzen tijdens de jaarvergadering. Hun medebroeder Gérard Barten werd benoemd tot ere-gildebroeder. Een kwart eeuw was hij een zeer deskundige en gedreven deken-schrijver, zoals hoofdman Bertus van Rixtel benadrukte. Hoewel hij die functie inmiddels heeft overgedragen, is hij nog steeds een gewaardeerd lid van het gilde.

Bertus van Rixtel (r) speldt Gerard Barten het ereteken op behorend bij zijn benoeming tot ere-gildebroeder

Het gilde werd bovendien verrast met een groot In-Memoriamschild. Daarop

staan alle gildebroeders vermeld, die zijn overleden sinds de heropleving van Aarles "blauwe schut" in 1948. Hoofdman Van Rixtel kon slechts de hoop uitspreken dat het nog lang zal duren, voordat het tientallen centimeters hoge schild vol zal zijn. De nieuwe aanwinst was een geschenk van (in eerste instantie) twee gildebroeders: Christ Arts en Hans van den Heuvel. Zij hadden zich voor de grap opgegeven voor een televisiespelletje. De opbrengst, "allicht een paar honderd gulden", zou voor het gilde zijn. Het werd bijna 15.000 gulden... De gelukkige winnaars wilden graag een deel van het geld gebruiken voor een blijvende herinnering. Ook hospes Thieu van Bracht wilde zijn 40-jarig jubileum luister bijzetten en besloot een steentje bij te dragen aan het In-Memoriamschild, dat zeker veel bekijks zal krijgen op de tentoonstellingen in en buiten kring Peelland.

Het In-Memoriamschild

Unieke optrektag

Terecht kon op 29 april gesproken worden van een uniek gebeuren voor het Sint-Jorisgilde Gemert. Nog nooit viel de optrektag van de Gemertse "Rooien" samen met de viering van Koninginnedag. Bovendien waren er nog nooit zoveel jubilea van gildebroeders op één dag gevierd. Op deze wijze kon het gilde haar steentje bijdragen aan de viering van deze nationale feestdag. Daardoor was de belangstelling voor de optrektag veel groter dan in voorgaande jaren. Normaal gesproken moet volgens de aloude Gemertse zegswijze de "rooi hond" van de straat zijn voor het "goci" weer wordt. Nu schoot het oranjezonnetje de "schut" te hulp. Tijdens de vendelgroet aan de kapitein in de vroege uren was het al mooi weer. Maar eerst werd het gebruikelijke ontbijt ten huize van de kapitein genuttigd. Deken Hogema kon na de gildemis de eed van trouw en de vendelgroet in ontvangst nemen. Het gilde trok hierna op naar het Ridderplein. Hier waren de burgemeester, het Oranje-comité en een grote groep Gemertse gedecoreerden juist daarvoor getuige geweest van het hijsen van de nationale vlag. Met op de achtergrond de tonen van het jachthoorn- en trompetterkorps. Zeven vendeliërs brachten de burgerlijke overheid en de gedecoreerden een vendelgroet. Na het nuttigen van een koninklijke koek met koffie, sprak burgemeester Van Maasakkers lovende woorden voor het gilde. In het bijzonder aan het adres van de meetrekkende "krasse" jubilarissen.

Beschermheer en kringvoorzitter Ferd van Thiel was de laatste aan wie een officiële vendelgroet werd gebracht. De beschermvrouwe "onze barones uit Ruurlo" kon, ondanks een flinke dosis medicijnen, niet aanwezig zijn. Een hoogtepunt was de verkiezing van de

De jubilarissen van het gilde Sint Joris tijdens de optrekdag.

nieuwe-deken. Met overgrote meerderheid werd André Scheepers uit de Mortel tot deken gekozen. Diens vader en grootvader waren hem al voorgedaan. De nieuwe-deken kent het klappen van de zweep. Als jeugdvendelier begonnen is hij al die jaren, evenals zijn vader, een actief lid van het gilde. Voor de afmars naar de woning van de nieuwe-deken werden de jubilarissen gehuldigd: Harrie van Thiel 70 jaar lid, Piet Verhoeven 60 jaar lid, Toon v.d. Boom 50 jaar lid, Toon Biemans 40 jaar lid en diens zoon Wichard volgde schoorvoetend met het 12½ jarig lidmaatschap. Kapitein van de Vossenbergh had voor iedere jubilaris een toepasselijk dankwoord, vergezeld van een herinneringsschild. Bloemen waren er voor de wederhelften. Eveneens voor mevrouw van Kessel, die de moeizame herstelwerkzaamheden aan de bijna 150 jaar oude standaard vlag had uitgevoerd. Ferd van Thiel onderstreepte nog eens de verdiensten van de jubilarissen voor het gildewezen. Toon v.d. Boom werd vereerd met de gebruikelijke kringonderscheiding. De jubilaris, bij veel gildebroeders bekend als liefhebber van Gildefeesten, schutter, zanger en paardenliefhebber, was zeer ingenomen met de hulding. Onder grote hilariteit vertelde Toon dat dit volgens hem de eerste keer was in 53 jaar. Toon van de "Kokse hoeve" waren ze blijkbaar altijd vergeten! Harrie van Thiel, met zijn bijna 87 jaar nog steeds een actief zanger van het kerkkoor van de Sint Jan schonk een prachtig zilveren schild met de afbeelding van de Rooi Hoef en in goud vermeld het getal 70. De drie overige jubilarissen schonken eveneens fraaie zilveren schilden. Dat hierbij het paard centraal staat is geen wonder. Piet Verhoeven stamt uit een familie van standaardrijders en de beide "Toonen" zijn zeer verknocht aan het edele dier. Het prachtig opgetuigde Belgische trekpaard van Toon v.d. Boom, als standaardpaard bereden door Toine van Dinther, was een terugkeer naar de traditie van weleer en oogstte veel bewondering.

Na de installatie van de deken volgde de afmars naar gildehuis hotel de "Kroon." Dat verliep voorspoedig mede door de gulle "injecties" van toegenegen gildesvrienden langs de route. Onder de vertrouwde leiding van kapitein Van den Vossenbergh kwam alles weer veilig op de thuisbasis en kon de feestavond beginnen. Naast het zuster-gilde kwamen velen de jubilarissen feliciteren. Tot volle tevredenheid van oud en jong ging het feest tot in de kleine uurtjes door.

Maasland

Volkomen verrast

Op de algemene vergadering van de Onze Lieve Vrouwe Schuts te Elshout op 25 maart, gaf vaandrig A. de Hart te kennen na 25 jaar zijn functie als vaandrig te willen neerleggen. De hoofdmans kondigde hierna een korte schorsing aan en trok zich terug uit de vergadering. Direct kwam hij terug, maar met de hoofdmans en secretaris van Kring Maasland, de heren H. Eykemans en F. v.d. Berg. Mevrouw de Hart en twee kinderen bevonden zich ook in het kleine gezelschap. De hoofdmans van Kring Maasland zei graag naar Elshout te zijn gekomen om de scheidende vaandrig de Kringonderscheiding in zilver met vuurslag op te spelden.

Een hand van de voorzitter

Zulks vanwege zijn grote verdiensten voor het eigen gilde, maar ook daarbuiten. Gildehoofdmans Klerks dankte de vaandrig voor zijn inzet en bood namens het gilde een zilveren schild aan. Mevrouw de Hart ontving een fraai boekje. In zijn dankwoord zei De Hart volkomen verrast te zijn met dit gebeuren en dankte het gilde- en kringbestuur voor de onderscheidingen. "Het schild krijgt een bijzondere plaats in huis." Ook aan zijn echtgenote gaf zijn grote dank. De vaandrig spoorde het gilde nog aan zich voor 100 procent in te blijven zetten, zeker nu het Federatie toernooi voor de deur staat en de organisatie van de Kringdag in 2000. Een delegatie van het bestuur, met tamboers en vendeliers, bracht op 10 maart een vendelgroet aan het bruidspaar Paul van de Wiel en Jolanda van Baardwijk. Beiden stapten op deze dag in het huwelijksbootje. Paul is tamboer bij het gilde. Ook tamboer Harrie Koks en zijn vrouw Mia ontvingen een hulde. Zij vierden op 1 april hun zilveren huwelijksfeest.

IN MEMORIAM

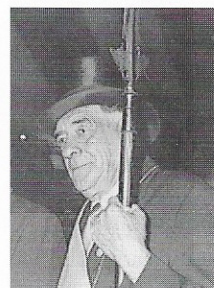

Kempenland

Sint-Nicolaasgilde Valkenswaard

Op 14 december overleed Gerrit van Dongen, een gildebroeder die van veel plezier hield; maar ook van iedereen rechtvaardigheid verlangde. Al in 1958 meldde Gerrit zich bij het Sint-Petrus Bandengilde in Schaft. Zijn taak was vendelier en daarvoor moest hij in de leer bij het Sint-Nicolaasgilde te Valkenswaard. Gerrit groeide uit tot een van de betere vendeliers in de omgeving en behaalde dan ook regelmatig een prijs. Omdat zijn gilde in Schaft niet zoveel activiteiten ontplooidde, besloot Gerrit, samen met zijn broer Gort, die ook vendelier was, lid te worden van het Sint-Nicolaasgilde, waar zij op 27 februari 1966 officieel lid werden. Gerrit was een gildebroeder in hart en nieren, een trouw lid waar je van op aan kon; altijd aanwezig. Op 6 december met de patroondagviering waren hij en zijn echtgenote, die ook lid van het gilde geworden was, samen nog aanwezig en was er wat afgepraat vooral met kaarten. Ondanks zijn ziekte bleef hij tot het laatst aanwezig, wat na later bleek, tot afscheid.

Sint-Catharina en Sint-Barbara gilde Eersel

Driek v.d. Ven

Dit gilde heeft afscheid moeten nemen van zijn hoofdmans Driek van de Ven. Hij was een goed en bekwaam hoofdmans gedurende 22 jaar. Hij kende twee grote zorgen: het financieel gezond houden van zijn gilde en het bewaren van oude gildetradities. Hij stond wel open voor vernieuwingen, maar hield daarbij wel die twee zaken scherp in het oog. Driek begreep goed dat het gilde het moderniseren en overboord zetten van de oude tradities niet zou overleven. Daarom behoort zijn gilde tot een van de meest traditionele en bloeiende van kring Kempenland. Hij gaf leiding op de manier, die bij zijn gilde paste: zonder gewichtigdoenerij en moeilijke woorden, altijd eerlijk en zonder te overheersen, Kempisch, altijd rustig, nuchter en met een goed oog voor de hoofdzaken; kortom gewoon zichzelf. De vernieuwing van de overheid heeft hij zelf het afgelopen jaar nog voorbereid en verwezenlijkt.

Sint-Catharina en Sint-Barbaragilde Mierlo

Na een moedig gedragen ziekbed overleed op 12 maart Arnoldus van Hooft (76) thuis temidden van zijn directe familie. Arnoldus van Hooft was voor vrienden en bekenden "Nol"; zo ook binnen het gilde. Bij de Trappisten te Echt was hij klassiek gevormd. Broederschap en plichtsbef stonden bij hem hoog in het vaandel, net als eerlijkheid en plichtsbef. Hij bezat een groot doorzettingsvermogen, was een harde werker en beschikte bovendien over een eruditie, die men slechts bij weinigen aantreft. Bij dat alles was hij bescheiden van aard en in geen enkel opzicht controversieel. Hij had gevoel voor schoonheid. Ook zijn hoffelijkheid maakte hem bij velen geliefd. Altijd was hij bereid te helpen waar nodig, waarbij hij zichzelf wegcijferde. De wijze waarop hij zich inzette voor tal van maatschappelijke organisaties dwingt bewondering af. Hij was ondermeer bestuurslid van "Koördinatie Ouderen Mierlo" en regelde in die hoedanigheid de "Voorziening warme maaltijden Mierlo". Hij vervulde vele jaren de functie van secretaris van de ouderenvereniging "De oude Kerseplukkers". Een gildebroeder met vele verdiensten, waar iedereen graag mee te doen had, wiens naam nog vaak genoemd zal worden: "Nol".

Nol van Hooft

Ad van den Heuvel

Sint-Jorisgilde Gestel

Op weg naar huis, komend van de gildevergadering, overleed Ad van den Heuvel (65) op 4 april. Hij was vanaf 1957 lid, aanvankelijk als vendelier, later (van 26 april 1977 tot 23 april 1980) als waarnemend-vaandrig. Op 28 april 1993, werd hij tot ouderling benoemd. Op 8 april werd hij, in aanwezigheid van nagenoeg zijn hele gilde, naar zijn laatste rustplaats geleid.

schreven. Vanaf 1968 vergezelde zij het gilde als geüniformeerde hofdame. Trots was zij eveneens tijdens de periode van 1983 tot 1985 toen zij samen met haar man het koningspaar vormde. Dertig jaar lang heeft zij steeds gereed gestaan voor het gilde. Nooit deed men tevergeefs een beroep op haar. Diep bedroefd, maar dankbaar voor alles wat zij gedaan heeft voor het gilde, nam het gilde op haar laatste rustplaats afscheid van haar.

Op 18 maart ontving het gilde het droevige bericht dat gildebroeder -keizer Jan van Rooij (81) was overleden. Geheel onverwacht ging hij van ons heen. Op 13 september 1960 trad hij in als gildebroeder. Vijf jaar later schoot hij zich tot gildekoning, wat hij daarna nog twee maal herhaalde. In 1967 schoot hij zich tot Europees schutterskoning in Aken. In 1971, tijdens de viering van 1250 jaar Sint Willibrord, schoot hij zich tot eerste keizer van het gilde. Dat heeft hij 24 jaar lang mogen zijn. Als bestuurslid heeft hij vele jaren meegewerkt aan de opbouw van het gilde. Op 27 februari bracht het gilde nog de vendelgroot bij diens 80ste verjaardag. Een voorbeeldig gildebroeder die altijd meeging als het gilde erop uit trok.

Gilde Sint Joris Someren

Op 9 april overleed onverwachts gildebroeder Wiel Damen (46). Hij was lid van het gilde vanaf 1981. Jarenlang droeg hij het hoofdvaandel. In de periode van 1985 tot 1994 maakte hij deel uit van het bestuur.

Op 1 mei overleed geheel onverwachts gildebroeder Henk van Doorn (42). Hij was lid van het gilde vanaf 1985. Als bestuurslid van het Uniformenfonds voorzag hij mede op 22 april de viering van het 525-jarig bestaansfeest het gilde van nieuwe uniformen.

Wiel Damen

Henk van Doorn

Gilde Sint Hubertus Liessel

Harrie Rijnders

Op 24 februari overleed geheel onverwachts Harrie Rijnders. Hij was sinds 1983 lid van verdienste van het Sint Hubertusgilde. Deze bijzondere titel ontving hij vanwege zijn vele

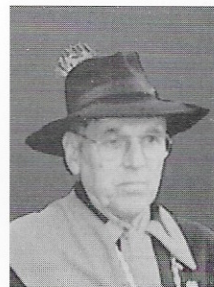
verdiensten voor het gilde. Hij was voorzitter van de organisatie van drie grote gildefeesten en tevens voorzitter van de bouwcommissie van de in 1983 herbouwde Sint Hubertuskapel. Zijn overlijden is een groot verlies voor het gilde.

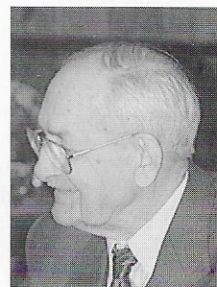
Maasland

Gilde Sint Joris - Berlicum

Keizer en ere-hoofdman Nol van Lith (71) overleed op 22 december. Nol was een zeer markante figuur binnen het Berlicumse gilde. Hij was de spil waar alles om draaide; het zat in zijn aard dat hij zich overal, Positief, mee bemoeide. Hij was "recht voor zijn raap" en draaide dan ook nergens omheen. Nol maakte zich bezorgd dat het niet goed zou gaan met "zijn" gilde en "zijn" gildebroeders. De ere-hoofdman was emotioneel zeer betrokken bij het overlijden van gildebroeders of verwanten; de vele sterfgevallen binnen het gilde gedurende de afgelopen jaren raakte hem zeer. Nol wilde nog veel doen, zoals de realisatie van de nieuwe schiethof en de nieuwe costumering. Ruim 55 jaar was hij een gewaardeerde gildebroeder.

Nol van Lith

Piet van den Ven

Sint Joris en Sint Sebastiaan - Enschoot

Op 20 februari overleed Lard van Vliet (81). Hij was achttien jaar lid van het gilde; bescheiden en een man van weinig woorden. Hij was er gewoon. Twee dagen na de laatste kerst luidde een hartinfarct het begin van het einde in. Piet van de Ven (85) overleed toch nog onverwacht op 27 april, 53 Jaren was hij gildebroeder, schutter zelfs meer dan 65 jaar. Koning van het gilde was hij tussen 1970 en 1974 en later nog eens van 1986 tot 1989. In dat jaar vroeg hij na het overlijden van zijn echtgenote en koningin, Jana, om van zijn functie ontheven te worden. Het verdriet om het heengaan en het verlies van zijn koningin werd teveel. Als schutter legde hij menige jongere op zijn leeftijd nog in de luren. Zo ziek als hij recentelijk was, bleef hij belangstelling houden in alles om hem heen.

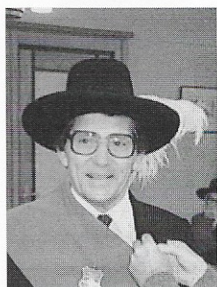

Peelland

Sint-Jorisgilde Deurne

Op 6 november 1994 ontving het gilde het droevige bericht van het overlijden van Mies Martens -van Hout (71). Vanaf 1958 was zij met haar echtgenoot nauw betrokken bij het gilde. Zes jaar later werd zij als eerste gildezuster inge-

Sint Sebastiaan - Oisterwijk

Camiel Knevel

Veel gildebreders uit brabant bewezen de laatste eer bij de begrafenis van Camiel Knevel (70) die op 15 februari overleed. Hij was niet zomaar een gildebroeder. Vanaf 1945 was hij vendelier bij het (toen

nog andere) Oisterwijkse gilde Sint Barbara, vanaf 1951 bij Sint Sebastiaan. Handhaving van de aloude gildetradities had zijn prioriteit. Als het gilde naar buiten trad, gaf hij veel aandacht aan mensen waarvoor het gilde nog onbekend was. Hij vertelde maar al te graag over het gildewezen. Hij nam die mensen bijna letterlijk onder de arm, om ze van alles en nog wat van het gilde te laten zien. Van 1948 tot 1989 heeft hij deel uitgemaakt van de vendelcommissie van Kring Maasland, waarmee hij duidelijk heeft bijgedragen tot de verdere ontwikkeling van het vendelen in de Brabantse gilden. Tot vorig jaar was Miel jurylid bij de vele vendelwedstrijden. Vanwege zijn grote verdiensten ontving hij in 1985 de eremedaille in zilver verbonden aan de orde van Oranje-Nassau en in 1989 de kringonderscheiding in zilver met vuurslag van Kring Maasland. In augustus dit jaar zou Miel zijn gouden gildjubileum vieren.

Sint Lambertus - Maren-Kessel

De vroegere hoofdman van het gilde, Theodoor van Kessel (90), overleed op 25 december 1994. Meer dan 58 jaar was hij een actief gildebroeder. Theodoor was een geestig man, hield van een grapje en van gezellige buurt, zong en droeg voor bij feestjes. Bij zijn gouden jubileum werd hem het ere-lidmaatschap verleend en bij het 450-jarig bestaan van het gilde kreeg hij zelfs de Pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice. Na de Begrafenis (in aanwezigheid van diverse gilden uit de omgeving) werd volgens gildetraditie een dubbele borrel gedronken.

Land van Cuijk

Sint-Antonius en Sint-Agatha-gilde Ayen

Na een kortstondige, doch ernstige ziekte overleed op maandag 19 december 1994 in zijn woonhuis, Hendrikus, Johannes (Hay), Linders. Als zoon van Petje Linders, die mede heroprichter en lange jaren voorzitter was van het Ayens gilde, trad hij op 1 januari 1960 toe tot dit gilde.

Tot in 1963 bedreef het gilde ook de handboogsport en evenals zijn vader en broers beoefende ook Hay deze sport. Na een fusie in 1962 met de geweschutters "Sint Paulus" van Ayen deed ook Hay mee aan het geweer- en bukschieten.

Hay Linders

Op 5 april 1961 trad hij in het huwelijk met Tilla Huijs en begonnen ze een loonbedrijf. Dit bedrijf vergde, vooral in de zomermaanden, veel werkzaamheden en dus tijd, doch Hay bleef zijn gildetaken steeds vervullen. In 1971 en 1993 was Hay koning en tijdens de wintermaanden deed hij steeds mee aan de bukswedstrijden. Bij alles wat in Ayen plaats vond, was hij mede de stuwende kracht. Na de oprichting van de Ayense carnavalsvereniging "De Sukerspinnen" werd hij in 1964 lid en in 1967 de zesde prins. Daarna vorst, want hij bleef tot en met de laatste carnaval. Onder grote belangstelling werd hij op vrijdag 27 december door de Raad van Elf ten grave gedragen.

Sint-Antoniusgilde Blitterswijk

Dit gilde werd op acht juli geconfronteerd met het plotselinge overlijden van gildebroeder -tevens erelid- Piet Derks, die bijna vijftig jaar nadrukkelijk deel uitmaakte van ons gilde. Vele jaren was hij de vaandeldrager (toen nog processievaandel). In 1987, tijdens de officiële presentatie van de nieuwe kostuums, werd Piet gehuldigd met zijn veertig jarig lidmaatschap. Op latere leeftijd verhuisde hij naar Venray, maar zijn hart bleef in Blitterswijk en bij het gilde, getuigde de vele herinneringen die zijn huis in Venray sierden. Altijd was hij trouw aanwezig op vergaderingen, koningschieten en kerkelijke feesten. Immens populair bij de jongere leden. Bekend was dan ook de vraag: "Hoe lang is Piet al bij het gilde?" Met als antwoord: "500 jaar!"

Piet Derks

Henrica Verbaarschot

Op de feestdag ter ere van Sint-Antonius werd een domper gezet. 's- Avonds laat kwam het bericht van het overlijden van gildezuster -erelid- mevrouw Henrica Verbaarschot-Reijnen, beter bekend als "Tante Jet van de Maas". Een gildezuster

in hart en nieren. Vele jaren ook gastvrouw van het gilde in het gildehuis en altijd daadwerkelijk aanwezig tijdens bestuurs- en ledenvergaderingen. Een bekend en markant persoon. Bekend zowel binnen het gilde als in de gehele gemeenschap en bij velen binnen en buiten de regio. Sinds mensenheugenis de stek waar het goed en gezellig toeven was voor veel mensen van allerlei pluimage. Een leegte is ontstaan vooral omdat Jet aan de Maas een begrip was bij jong en oud.

Na vergaderingen of zomaar even op het terras het was er altijd goed en naar huis gaan was vaak moeilijk. Het alleen-zijn daar had ze moeite mee. Het was een gezelschapsmens en men wist zich vaak gebonden door haar lijfspreuk "Nog een van het huis". De gezondheid speelde haar de laatste jaren parten waardoor ze vaak verstek moest laten gaan bij tal van gildefeestelijkheden, maar ze leefde op haar manier mee met het wel en wee van de gild. Na een zorgvolle verpleging in het Venlose verpleeghuis "D'n Horstgraaf" is zij op tachtigjarige leeftijd overleden. Op vrijdag 20 januari tussen acht en tien uur 's-avonds was er gelegenheid om van haar afscheid te nemen in het haar zo geliefde veerhuis. Vier gildebroeders hielden op uitdrukkelijk verzoek van de overledene hierbij de wake.

Kwartier van Oirschot

Sint Sebastiaan Hilvarenbeek

Na een langdurige ziekte overleed op 9 februari 1995 keizer Piet Abrahams (60). Piet bleef tot het laatst, ondanks zijn slepende ziekte, gildebroeder in hart en nieren. Nimmer deed het gilde tevergeefs een beroep op hem. De dienstbaarheid stond hoog in zijn vaandel. Vele jaren was hij actief als lid van de technische commissie handboog op doel en kon het gilde geheel belangeloos gebruik maken van zijn schietbanen en hallen tijdens de jaarlijkse veiling. Voor zijn grote verdiensten kreeg hij een jaar geleden de kringonderscheiding van het Kwartier van Oirschot.

Piet Abrahams

Kees de Laat

Sint Joris Moergestel

Kees de Laat overleed op 10 maart 1995 na een kortstondige ziekte in het Sint Elisabeth ziekenhuis in Tilburg. Bijna een kwart eeuw was hij een trouw en meewerkend lid van zijn gilde.

Sint-Sebastiaansgilde Oirschot

Op 6 januari 1995 overleed Frans van der Heijden (66). De laatste jaren sukkelde hij met zijn gezondheid, maar het afscheid kwam toch geheel onverwacht. Hij was sinds 1976 een trouw gildebroeder. Frans was vooral creatief met de pen en kon gebeurtenissen op een treffende en ludieke wijze beschrijven. Zijn meeste sporen heeft hij verdiend als medeorganisator van allerlei Oirschotse evenementen in de tijd dat hij nog gemeente-ambtenaar was.

Kloveniersgilde St. Antonius Abt Terheijden

Willem van Gils

Op 8 mei overleed toch nog onverwacht Willem van Gils (83). Hij werd pas op 68-jarige leeftijd lid. Eerlijkheidshalve moet gezegd worden dat men zich in het gilde afvroeg: "Wat moeten we met zo'n man?"

Bovendien woonde Willem in Made.... Wat kan men zich vergissen. Het gilde heeft het geweten. Nooit heeft hij een activiteit overgeslagen. Zelfs dit jaar was hij nog aanwezig op de teerdag. Daarnaast "bracht hij het gilde aan de man", door zijn "eeuwige" verkoop van stickers. Kortom een gildebroeder waar je op kon bouwen. De uitvaartdienst vond plaats in de kerk van Made, het gebouw waar hij zelf gewerkt heeft.

Sint-Bavogilde Rijsbergen

Op 23 februari overleed Kees Hendrickx (66). Vanaf 1966 was hij lid; koning van 1988 tot 1994. In oktober was deze gildebroeder in hart en nieren en verdienstelijke schutter nog gekozen tot jonge-deken. Hij was voorvechter van het in stand houden van de nog bestaande tradities in het gilde. Hij viel niet op. Maar verrichte veel werk onopvallend voor zijn gilde. ■

Dat zij allen rusten in vrede.

BIBLIOGRAFIE

Noordbrabantse schuttersgilden

Roosjakkers G. Broeders tussen patroonheiligen en papegaaien, in: Rituele repertoires; volkscultuur in oostelijk Noord-Brabant 1559-1853 (hfst. 8.1 blz. 494-541), Nijmegen, SUN, 1994 (memoria-serie), 702 blz., ill., met litt. opg. en register, ISBN 90 6168 402 1.

Snoek M.A., Waar bleef de Bossche penning? Opsporing verzocht. in: De Gildetrom jrg. 41 (1994) blz. 52.

Oomen J.M., over doelen, gildehuizen en compareren, in: De Gildetrom jrg. 41 (1994) blz. 54-55

Wiel A.P. van de, De koning in het gilde Over herkomst en inhoud van het gildekoningschap, in: De Gildetrom jrg. 41 (1994) blz. 33-34.

NN, Hoe raakte Amsterdamse ringkraag in Liessel verzeild?, in: De Gildetrom jrg. 41 (1994) blz. 36.

Gillet A.V., Koningscollier van Leuvense Hoofdgilde van Sint-Sebastiaan, in: De Gildetrom jrg. 41 (1994) blz. 36-37.

Ven J. van de, Uit de casse van gilde Sancta Barbara Oirschot 550 jaar geschiedenis van een Oirschots schuttersgilde, Oirschot, 1994, 88 blz. gebrocheerd in slappe kaft, illustraties. Door weergave van ongeveer 70 korte archiefstukken worden even zovele thema's uit het verre en nabije verleden van dit gilde behandeld. Te bestellen: J. van de Ven, Spoordonkseweg 41a, 5688 KB Oirschot, kosten: f.15,- (exclusief verzendkosten)

Schulp Arend, Brabantia docet of Clio's klacht (De kaarten van de schuttersgilden van het hertogdom Brabant), in: Brabantia jrg. 1995, februari, blz. 16-17, recensie.

Gerits J, De "Kaarten" van de schuttersgilden van het hertogdom Brabant 1300-1800, (recensie) in: Ons heem (driemaandelijks heemkundig tijdschrift voor Vlaanderen) jrg. 48 nr. 2 (1994) blz. 114-115.

450 Jaar gilde St. Antonius en St Catharina Aalst 1994

Bij gelegenheid van het 450 jaar bestaan van het gilde te Aalst is een publikatie verschenen over de geschiedenis van het gilde St Antonius en St Catharina te Aalst. In het boekje wordt de geschiedenis van het Aalster gilde beschreven, aangevuld met enige geschiedkundige gegevens van de plaats Aalst en over de gilden in het algemeen. Het boekje is een bundeling van reeds eerder gepubliceerde gegevens en is samengesteld door J. van Elderen en B. van Doormaaen.

Hoewel de samenstellers er niet vanuit gaan volledig te zijn geweest; was en is het hun intentie de bevolking van Aalst en ander geïnteresseerden te informeren over hun gilde. Het mag gesteld worden dat zij daarmee goed geslaagd zijn en komt het boekje goed verzorgd over. De prijs van het boekje bedraagt f.7,50 excl. portokosten en is te verkrijgen bij de secretaris van het gilde A. van der Aalst, St. Adrianusstraat 11, 5614 EL Eindhoven, tel. 040-128875 ■

AGENDA

Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden:

1995

13 augustus:

Vrije gildedag bij het Sint-Catharina-gilde Valkenswaard.

20 augustus:

Jubileum Kringdag Kwartier van Oirschot te Moergestel bij het Sint-Joris-gilde.

27 augustus:

NBFS-geweerschiettoernooi in kring Peelland bij het Sint-Leonardusgilde Beek en Donk.

10 september:

NBFS-toernooi trommen, vendelen, ba-zuinblazen in kring Maasland te Elshout bij de O.L.Vrouwe Schuts.

14 oktober:

Hoofdlidendag te 's-Hertogenbosch in het teken van zestig jaar federatie.

1996

19 mei:

Vrij gildefeest Kw. van Oirschot te Liempde, bij het gilde Sint Antonius.

19 mei:

Kringdag Peelland te Mierlo-Hout, bij het gilde Sint Antonius-Abt.

2 juni:

Kringdag Land van Cuijk te Sambeek, bij het gilde Sint Anthonius.

2 juni:

Kringdag Maasland te Vlijmen, bij het gilde Sint Barbara.

2 juni:

Kringdag Kwartier van Oirschot te Tilburg, bij het gilde Sint Dionysius.

9 juni:

Kringdag Kempenland te Gerwen, bij het Heilig-Kruisgilde.

30 juni:

Vrij gildefeest Peelland te Bakel, bij het gilde Sint Willibrordus.

18 aug.:

Vrij gildefeest Land van Cuijk te Soest, bij het Groot Gaesbeeker Sint-Agatha-gilde.

25 aug.:

Kringdag Baronie-Markiezaat te Hoogerheide, bij het gilde Sint Sebastiaan.

25 aug.:

Federatie geweschiettoernooi te Knegsel, bij het gilde Sint Monulphus Gondulphus.

31 aug.:

1 sept.

Europees Koningschieten en Schutterstreffen te Haaksbergen.

12 okt.:

Hoofdlidendag NBFS in het provinciehuis te Den Bosch. ■

GILDE- EN SCHUTTERSILVER

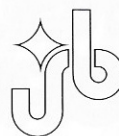

JUWELIERS - HORLOGES

Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 04920 - 50792
 FAX 04920 - 22269

- Goud en Zilver
- Reparaties
- Veranderingen
- Nieuw werk
- Eigen ontwerp
- Gildewerk
- Graveren

John Bijsterveld
 Meester Goudsmid/Edelsmid

Leenderweg 37 Valkenswaard Tel. 04902-42489

GERSJES

GERSJES GIETIJZEREN RAMEN B.V.

Berkdijk 13A,
 5271 SR St.-Michielsgestel
 Bedr. terr. Venkant
 Tel. 04105 - 13471 Fax 16968

GERSJES
 SIERHEKWERKEN

MOUWANKERS
 HEPUNTEN
 SMEEDWERK

Zend mij informatie over: ☐ sierhekwerken
☐ smeedwerk
☐ gietwerken

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode: _____
 Woonplaats: _____
 Telefoon: _____

In gefrankeerde envelop zenden aan bovenstaand adres

De grootste
 sortering

**GEWEREN &
 MUNITIE**

vindt u bij
AVEMO vh
A. v.d. Ven-Mommers

Korvelseweg 80 - 82
 5025 JJ Tilburg
 Tel. 013 - 431905

HET MUZIEKINSTRUMENTMAKERSMUSEUM

maakt op ambachtelijke wijze
GILDETROMMEN
 in eigen atelier

- drijven en ciselieren van patroonheilige
- alle gildetromonderdelen en -benodigdheden
- reparaties

tel.: 013-420331
 Veldhovenring 20-22,
 5041 BC Tilburg

**een zaak van
 vertrouwen**

- premiebouw
- renovatie
- vrije sektor
- verbouwingen
- utiliteitsbouw
- onderhoud
- dealer: Unidek volumebouw

**AANNEMERSBEDRIJF
 GEBR. HOUTEPEN B.V.**

ZANDSCHELSTRAAT 1-01 POSTBUS 165
 5050 AD GOIRLE TELEFOON 013-34 90 32

HEIJMANS, BOUWERS MET EEN VOORUITZIENDE BLIK.

Als bouwers hebben wij te maken met ontwikkelingen waarvan het tempo meer en meer toeneemt. Maatschappij, markt en techniek evolueren. Het is zaak om de ontwikkelingen te kennen en er juist op te anticiperen.

Het resultaat? Dankzij ons informatie-management zijn wij de ontwikkelingen een stap voor.

Bieden wij opdrachtgevers snel inzicht in de haalbaarheid van een project en de juiste prijs / kwaliteitsverhouding en de gewenste samenwerkingsverbanden.

Heijmans neemt in de bouw-
nijverheid een leidende positie in.
Informatie-management wordt ver-
taald naar concreet beleid.

En het werkt.

**HEIJMANS, WERKZAAM
IN ALLE DISCIPLINES VAN HET BOUWEN.**

HEIJMANS N.V., ROSMALEN.

